PRAVILA DRUŽBE ISUSOVE

BIBLIOTEKA REZIDENCIJE
D. I.
ZAGREB
PALMOTIĆEVA 38

PRAVILA DRUŽBE ISUSOVE

ODABRANA MJESTA

IZ

IZVATKA UREDABA

ZAGREB 1933
[illegible] ISUSOVA.

PRAVILA

DRUŽBE ISUSOVE

I

ODABRANA MJESTA

IZ

IZVATKA UREDABA

ZAGREB 1933

TISKARA »GLASNIKA SRCA ISUSOVA«

Tiskano kao rukopis samo za naše.

Jezgra ustanova

koje smjeraju na duhovnu pouku naših pa ih je svima držati.

1. Istina, neizmjerna će mudrost i dobrota Boga Stvoritelja i Gospodina našega uzdržavati, ravnati i dizati u svojoj svetoj službi ovu najmanju Družbu Isusovu kao što se dostojala da je započne, s naše će je pak strane više od ikakvih vanjskih ustanova pomagati u tom unutrašnji zakon one odanosti i ljubavi, što ga Duh Sveti upisuje i utiskuje u srca. No jer blago upravljanje božanskoga Promisla traži sudjelovanje svojih stvorova, i jer je tako odredio namjesnik Krista Gospodina našega, a i primjer nas svetaca i sam razum to uči u Gospodinu, mislimo, da je potrebno napisati ustanove, koje bi pomogle, da prema duhu našega Reda bolje hodamo započetim putem u službi Božjoj.

2. Svrha je ove Družbe, da se s milošću Božjom brinemo nesamo za spasenje i savršenost svoje duše, već da s tom istom milošću živo radimo i za spasenje i savršenost bližnjega.

3. Naše zvanje traži, da idemo u različna mjesta i živimo u kojem mu drago kraju svijeta, gdje je nade, da ćemo više služiti Bogu i pomoći dušama.

4. Izvanjski je način našega života običan zbog opravdanih razloga, koji svi smjeraju na veću službu Božju, i nema nikakovih redovitih pokora ni tjelesnih trapnja, što bi ih po dužnosti trebalo vršiti, nego svaki može odabrati one, za koje s odobrenjem poglavara drži, da više pomažu njegov duhovni napredak, i koje će mu poglavari moći da nalože radi te iste svrhe.

5. Kada tko stupi u Družbu, odmah će se na početku ispovjediti o cijelom životu i blagovati presv. tijelo Krista Gospodina našega; tako će isto svakoga šestoga mjeseca ovršiti veliku ispovijed počevši od posljednje.

I svi, i profesi i svršeni koadjutori, treba da budu pripravni ovršiti svake godine jedamput veliku ispovijed, koja počinje od posljednje velike.

6. Svaki će dan svi po običaju ispitivati savjest. Ako nisu svećenici, treba da se barem svakih osam dana ispovjede i prime Presveti Sakramenat Euharistije; da, neka im bude mila čestâ pa i svagdanja pričest; i svaki neka ima stalnoga ispovjednika pa tomu posve otkriva svoju savjest.

7. Tko bi se pak ispovjedio drugomu, a ne svojemu stalnom ispovjedniku, taj će imati najveću korist u Gospodinu, ako poslije, koliko se može sjetiti, otkrije cijelu savjest svojemu ispovjedniku, da on zna sve, što se nje tiče, i tako mu uzmogne bolje pomoći u Gospodinu.

8. Svaki od onih, koji uniđu u Družbu, neka po savjetu Isusovu: K o j i o s t a v i o c a i t. d., ima na umu, da mu je ostaviti oca, majku, braću i sestre i što je god imao u svijetu; štoviše neka misli, da je nje-

mu upravljena riječ: T k o n e m r z i n a o c a s v o g a i n a m a t e r, a i n a s a m ž i v o t s v o j, n e m o ž e b i t i m o j u č e n i k. Neka dakle brižno nastoji da se otrese sve naravne sklonosti prema rođacima i preobrati je u duhovnu, pa ih samo onako pazi, kao što traži uredna ljubav, da poput čovjeka, koji je umro svijetu i samoljublju, živi samo Kristu Gospodinu našemu i njega ima mjesto roditelja, braće i sviju stvari.

9. Da više duhovno napreduje, a osobito da se više podloži i ponizi, mora svaki biti zadovoljan, da sve njegove pogreške, nedostatke i sve, što se na njemu nađe i opazi, prijavi poglavarima tkogod to dozna izvan ispovijedi.

10. Isto tako neka budu svi zadovoljni, da ih drugi popravljaju, i spremni, da sami pomažu popravljati druge; nek budu također pripravni, da radi većega duhovnoga napretka s dužnom pažnjom i ljubavlju reknu, što znadu jedni o drugima, osobito kad poglavar, čijoj su skrbi povjereni, tako zapovjedi ili upita na veću slavu Božju.

11. Treba da pomnjivo promisle - kao stvar poglavitu i preznamenitu pred Stvoriteljem i Gospodinom našim - koliko pomaže i koristi za duhovni napredak, ako mrze svom dušom a ne tek donekle na sve, što svijet ljubi i za što on prianja, a primaju i svim silama žele, što je god Krist Gospodin naš ljubio i za što je prianjao. Jer kao što svjetovni ljudi, koji idu za onim, što je od svijeta, ljube i traže s velikim marom časti, slavu i glasovito ime na zemlji, kako ih uči svijet, tako oni, koji provode duhovni život i ozbiljno nasljeduju Krista Gospodina našega, ljube i žarko žele, što je tomu sasvim protivno, to jest zaodjenuti se ruhom i časnom odorom svoga Gospodina od ljubavi i poštovanja prema njemu. Da, kad se tim ne bi nanijela nikakva uvreda božanskomu Veličanstvu ni ogriješio bližnji, htjeli bi oni da podnesu pogrde, kriva svjedočanstva i neprav-

de i da ih ljudi drže i smatraju za luđake — a da ipak ne davaju sami tomu nikakva povoda — sve to pak stoga, što žele postati slični Isusu Kristu, Stvoritelju i Gospodinu našemu, i donekle ga nasljedovati te se zaodjenuti njegovim ruhom i časnom odorom. Ta on se sam radi većega našega duhovnog napretka zaodjenuo njima i dao nam primjer, da u svemu, koliko se može uz pomoć Božju, nastojimo njega nasljedovati i za njim ići, jer je on pravi put, koji vodi ljude u život.

12. Da što bolje postignemo taj stupanj savršenosti, koji je tako znamenit u duhovnom životu, neka svaki što više i življe nastoji, da u svemu ide u Gospodinu za većim odricanjem i u svemu se, koliko je moguće, neprestano trapi.

13. Vršeći niske i ponizne poslove treba da se radije laćamo onih, od kojih narav više zazire, dakako, bude li nam naređeno da ih vršimo.

14. Napasti treba preteći tako, da činimo ono, što je njima protivno.

Opazi li se na primjer, da tko naginje na oholost, neka vrši što prostije poslove, koji se već budu činili prikladnima da ga ponize. To vrijedi i za druge zle sklonosti duševne.

15. Svi se ustrajno trudimo, da ne zanemarimo ni truna savršenosti, što je možemo postići s milošću Božjom, ako potpuno držimo sve ustanove i pazimo u svemu na duh naših Uredaba.

16. Svi, koji uđoše u Družbu, neka se dadu na temeljite i savršene kreposti i revan duhovni život pa to drže za mnogo zamašnije od znanja i drugih naravnih i ljudskih darova. Ono su prvo naime unutrašnje vrednote, od kojih treba da izvanjske dobivaju snagu za svrhu, što nam je određena.

17. Svi neka nastoje imati pravu nakanu, nesamo što se tiče njihova staleža, već i u svakoj pojedinoj stvari. Pri tom neka idu vazda prostodušno za tim, da služe i omile dobroti Božjoj više radi nje same i radi ljubavi i izvanrednih dobročinsta-

va, kojima nas je pretekla, nego što bi se bojali kazne ili se nadali nagradi, premda i tim treba da se potpomažu. U svemu neka traže Boga ostavivši, koliko je moguće, ljubav svih stvorova, da svukoliku ljubav prenesu na njihova Stvoritelja pa ljube njega u svim stvorovima i sve u njemu prema presvetoj i božanskoj volji njegovoj.

18. U kućnim eksortama neka se često raspravlja o predmetima, koji se tiču odricanja, napretka u krepostima i svestrane savršenosti. Neka potiču jedni druge na to, a osobito na slogu i bratsku ljubav.

19. Veoma će koristiti, da se što pobožnije vrše onakvi poslovi, u kojima se više vježba poniznost i ljubav. I uopće govoreći, što se tko uže priljubi Bogu i darežljiviji se pokaže prema višnjemu Veličanstvu, to će i sam više osjetiti darežljivost Božju te će iz dana u dan bivati sve sposobniji da obilnije prima milosti i darove duhovne.

20. Pošto je tko primljen u Družbu za jedan stupanj, neka ne nastoji da prijeđe u drugi, nego da se u svojemu usavrši i dade se sav na to, da služi Bogu i slavi ga.

21. Svi neka upotrebljavaju svoje vrijeme za duhovna vježbanja i neka prema mjeri dobivene milosti Božje nastoje steći pobožnost.

22. Neka se u svojim duhovnim vježbama čuvaju od opsjena đavolskih i brane se od svih napasti. Ujedno neka znaju pomagala, kojima će ih nadvladati, i neka svojski nastoje oko toga, da steku prave i temeljite kreposti, dao im Bog više ili manje duhovne utjehe. A svagda im se valja truditi, da sve savršenije služe Bogu.

23. Siromaštvo treba ljubiti kao tvrdu zidinu redovništva i čuvati ga u njegovoj čistoći, koliko se dade s milošću Božjom.

24. Neka svi ljube siromaštinu kao majku i neka prema svetoj razboritosti u svoje vrijeme osjete neke njezine posljedice. A nijednom se stvari

ne smiju služiti kao svojom i treba da su spremni prosjačiti od vrata do vrata, kad to zatraži poslušnost ili potreba.

25. Hrana, odijelo i postelja bit će, kao što dolikuje siromasima. I neka svaki drži, da će mu se radi većega njegova odricanja i duhovnoga napretka dati ono, što je u kući najprostije.

26. Neka svi znadu, dà od stvari, koje su u kući, ne smiju ništa pozajmiti ni uzeti ni ičim raspolagati, osim da poglavar za to zna i pristane na to.

27. Svi, koji su u poslušnosti Družbe, neka imaju na pameti, da im je badava davati, što su badava primili, pa da ne smiju ni tražiti ni uzimati plaće ni ikakve milostinje, koja bi se mogla držati kao nagrada za Mise, ispovijedi, propovijedi ili za koji mu drago od onih poslova, koje Družba po našim Uredbama može vršiti; sve pak to stoga, da ona uzmogne raditi u službi Božjoj s većom slobodom i s većim duhovnim dizanjem bližnjih.

28. Što se tiče zavjeta čistoće, ne treba tumačenja, jer je očito, kako je savršeno treba držati, to jest, truditi se, da čistoćom tijela i duše nasljedujemo čistoću anđeosku.

29. Neka svi što brižljivije nastoje da očuvaju vrata sjetila svojih, osobito očiju, ušiju i jezika, od svake neurednosti te se održe u miru i pravoj nutarnjoj poniznosti i pokažu je u šutnji, kad je šutjeti, a kad treba govoriti, u promišljenim i u pobudnim riječima, u čednosti lica, ozbiljnosti hoda i svih kretnja bez ikakva znaka nestrpljivosti ili oholosti. A u svemu neka daju i žele davati drugima prvenstvo držeći u srcu sve za više od sebe i iskazujući svakomu prostodušno i kao što dolikuje redovniku čast i poštovanje, što ga traži čiji stalež. Tako će, motreći jedni druge, rasti u pobožnosti i hvaliti Gospodina Boga našega, kojega neka svaki gleda u drugomu kano u Božjoj slici.

30. Za blagovanja treba nastojati, da u svemu pazimo na nutarnju i

vanjsku umjerenost, čednost i pristojnost. Na početku neka se moli blagoslov a na kraju zahvala; svi treba da vrše te molitve s doličnom pobožnošću i poštovanjem. I dok se tijelo krijepi jelom, neka se i duši dade njezina hrana.

31. Korisno je ponajprije za napredak i prijeko je potrebno, da svi savršeno slušaju i priznavaju poglavara, bio on tko mu drago, namjesnikom Krista Gospodina našega te ga susretaju s unutrašnjim poštovanjem i ljubavlju. A neka se pokoravaju potpuno, brzo, junački, s dužnom poniznošću i bez izgovaranja, ne vršeći tek izvana, što im on nalaže, makar zapovijedao stvari teške i mrske našoj osjetnoj naravi. I nesamo to, već neka nastoje da se i u duši podlože i istinski odreknu svoje volje i suda, pa u svemu, u čem se ne vidi grijeh, udese volju i sud svoj prema onomu, što poglavar hoće i misli, da bi, uzevši volju i sud poglavara za mjerilo svojoj volji i sudu, bili u što potpunijem skladu s prvim i najvišim

mjerilom svake volje i suda, a to je vječna dobrota i mudrost.

32. Neka svi u pravoj poslušnosti puste poglavaru, da slobodno upravlja njima i njihovim stvarima i ne zatvaraju pred njim ništa, pa ni savjesti svoje, ne protive se, ne prigovaraju niti ičim odavaju sud njegovu sudu protivan, da se jednim mišljenjem i jednom voljom pa dužnom podložnošću što bolje očuvaju i napreduju u službi Božjoj.

33. Svima se truditi, da što bolje drže poslušnost i u njoj se odlikuju, i to nesamo u obveznim stvarima, nego i u drugima, makar se razabirao samo znak poglavareve volje bez ikakve izričite zapovijedi. Pred očima pak ima nam biti Bog, Stvoritelj i Gospodin naš, radi kojega se pokoravamo čovjeku, i nastojati nam je, da sve vršimo u duhu ljubavi, a ne u smetnji i strahu.

34. Na poglavarev glas budimo što pripravniji kao da bi dolazio od Krista Gospodina i ostavimo svaku

stvar pa i započeto a još nedovršeno slovo.

35. Sve sile i nakanu u Gospodinu uprimo u to, da sveta poslušnost kao u vanjskom vršenju naredbe, tako i u volji i razumu bude u nama vazda sa svake strane potpuna; vršimo s velikom brzinom, s duhovnom radošću i ustrajnošću, što nam se god naloži; uvjerimo se, da je sve to pravo, i zabacimo svako svoje protivno mišljenje i sud kao kakvom slijepom poslušnošću.

36. Neka svaki bude uvjeren, da onaj, koji živi pod poslušnošću, mora pustiti, da ga promisao Božji vodi i upravlja po njegovim poglavarima kao mrtvaca, koji dopušta, da ga nose, kamo hoće, i rade s njim, što im je drago, ili kao starčev štap, koji se onomu, što ga drži u ruci, pokorava svagdje i u svemu, u čem hoće da se njim posluži.

37. Svak mora izvršiti koju mu drago pokoru, što mu se naloži radi nedostataka i nemara njegova ili drugog čega. Tu pokoru neka svatko

primi drage volje, s pravom željom, da se popravi i napreduje u duhovnom životu, makar mu se naložila radi nedostatka, u kojem nije kriv.

38. Kada tko pođe da vrši kuhinjske poslove ili da pomaže kuhaču, treba da mu se pokorava s velikom poniznošću u svemu, što se tiče njegove službe. A i vrlo je potrebno, da se svi pokoravaju nesamo poglavaru Družbe ili kuće, nego i nižim službenicima, koji su od njega dobili vlast, i da se naviknu gledati ne tko je, komu se pokoravaju, nego radije tko je Onaj, radi koga i komu se pokoravaju u svemu, a to je Krist Gospodin.

39. Ako bi tko od ukućana pisao komu, ne smije toga činiti, a da nije dobio dopuštenja i pokazao pisma onomu, kojega je zato odredio poglavar. Ako bi pak njemu došlo pismo, neka se najprije dade onomu, kojega je za to postavio poglavar; taj će ga pročitati i dati ili ne dati onomu, komu je upravljeno, kako

bude u Gospodinu mislio, da je više za njegovo dobro i slavu Božju.

40. Tkogod hoće u Gospodinu da stupi u ovu Družbu i u njoj ostane na veću slavu Božju, taj treba da s velikom poniznošću i ljubavlju otkrije svoju savjest pod pečatom ispovijedi ili tajne, ili kako mu se god drukčije svidi i bude mu na veću utjehu, i neka ne taji ni čega, čim je uvrijedio Gospodara sviju stvari. A neka i o cijelom prijašnjem životu ili barem o znatnijim stvarima dade potpuni račun poglavaru, koji bude na čelu Družbi, ili po njegovoj odredbi komu od poglavara ili drugih podređenih, kako se bude činilo zgodnije. Takav će račun davati o sebi i svakoga šestog mjeseca počevši od posljednjega, što ga je dao. A bit će dobro, da i svršeni koadjutori i profesi svake godine, pa i češće, ako htjedne poglavar, dadu isto tako račun o svojoj savjesti.

41. Ne smiju tajiti ni koje napasti, već neka je otkriju duhovniku ili ispovjedniku ili poglavaru; pače neka im bude drago, da cijela njihova duša bude ovima potpuno otvorena. Neka pak ne otkrivaju samo pogreške, nego i pokore i trapljenja i pobožnosti i sve kreposti u čistoj namjeri i želji, da ih oni poprave, ako bi u čemu zašli s puta. A čine to stoga, što ne će da rade po svojem mišljenju, osim ako se ono slaže sa sudom onih, koje drže za namjesnike Krista Gospodina našega.

42. Isto, prema riječi Apostolovoj, mislimo, isto, koliko je moguće, svi govorimo. Neka se dakle ne dopušta, da među nama bude različnih mišljenja u naučavanju budi usmenom u javnim propovijedima, budi pismenom u knjigama, koje se i onako ne smiju izdati bez odobrenja i pristajanja oca generala. Pače koliko je moguće, treba se kloniti i protivnih mišljenja o vođenju poslova, koja su obično vrelom razdora i pogubna su za slogu srdaca. Najbrižnije pak valja nastojati oko sklada i uzajamne sloge i ne dopuštati, što je njoj protivno, da bi se tako, združeni vezom

bratske ljubavi, mogli što bolje i uspješnije dati na službu Božju i pomaganje bližnjega.

43. U Družbi da ne bude niti se opazi sklonost prema jednoj ili drugoj stranci, koje bi se možda našle među katolicima, već neka bude u nas štoviše neka opća ljubav, koja obuhvata u Gospodinu sve stranke, makar one bile jedne drugima protivne.

44. Dok su zdravi, neka se svi bave duhovnim ili vanjskim poslovima, da besposlici, izvoru sviju zala, koliko je moguće, ne bude mjesta u našoj kući.

45. Da se Družba prema svojim Uredbama može više dati na duhovni rad, neka se naši, koliko je moguće, klone svjetovnih zanimanja — kao što su sastavljanje ili izvršivanje oporuka, zastupanje pred sudom u građanskim parnicama i slični poslovi — i neka se ne dadu navesti nikakvim molbama, da ih na se uzmu ili se bave njima.

46. Kao što je vrijedna ukora prevelika skrb za njegu tijela, tako je vrijedna pohvale umjerena briga, da se očuva zdravlje i tjelesna snaga za službu Božju, pa se treba svima brinuti za to. Kad stoga opaze, da im nešto škodi ili da im je potrebno još nešto u hrani, odijelu, stanu, službi ili poslu, pa i drugom čemu, nek svaki to napomene poglavaru ili onomu, koga je poglavar postavio za to. Pri tom treba da paze na dvoje: prvo, da se prije, nego će mu što reći, pođu pomoliti, i ako poslije molitve misle, da stvar treba iznijeti, neka to učine; drugo, da nakon toga, što su usmeno, ili, da se ne zaboravi, ukratko pismeno priopćili to poglavaru, ostave njemu svu skrb za priopćenu stvar i da drže za najbolje, štogod on odredi, ne trudeći se dalje i ne tražeći uporno ni sami ni po drugom — dopustilo se ili ne dopustilo, što mole —. Valja im se naime uvjeriti, da je ono više na službu Božju i za njihovo veće dobro, što

odluči u Gospodinu poglavar, pošto je razumio, o čemu se radi.

47. Kao što ne valja nikoga opteretiti tolikim tjelesnim poslom, da mu iznemogne duh i strada tijelo, tako je neki tjelesni rad, koji pomaže jednomu i drugomu, od koristi uopće svima, pa i onima, koji se imaju baviti umnim radom. Ovaj bi trebalo prekidati izvanjskim, a ne vršiti ga bez prestanka niti ga uzimati na se bez mjere i razbora.

48. Ne valja preko mjere trapiti tijelo ni biti nerazborit u bdjenju, postu i drugim izvanjskim pokorama i poslovima, koji obično škode i sprečavaju veće dobro. Stoga treba da svaki otkrije svomu ispovjedniku, što radi u toj stvari.

49. U bolesti je svakomu s velikom prostodušnošću slušati nesamo duhovne poglavare, da mu mogu voditi dušu, nego s jednakom poniznošću i liječnike i bolničare, da se mogu brinuti za njegovo tijelo.

50. Bolesnik neka nastoji da, vladajući se ponizno i strpljivo, na veću slavu Božju daje isto tako u bolesti, kao i dok je bio zdrav, dobar primjer onima, koji ga budu pohađali, s njim općili i za nj se brinuli. Neka se služi riječima pobožnim i koje potiču na dobro te pokazuju, da on prima bolest kao dar iz ruke Stvoritelja i Gospodina našega, jer je isto dar Božji kao i zdravlje.

51. Kao za cijeloga života, tako se još mnogo više u času smrti valja svakomu članu Družbe truditi i nastojati, da se u njemu proslavi Bog i Gospodin naš Isus Krist, da se ispuni volja njegova i bližnji budu dignuti u dobru barem primjerom strpljivosti i jakosti skupa sa živom vjerom pa ufanjem i ljubavlju k onim vječnim dobrima, koja nam je zaslužio i stekao Krist Gospodin naš neisporedivim naporima zemaljskoga svoga života i svojom smrću.

52. Nekoliko će puta u godini svi zamoliti poglavara, da im naloži pokore za nemar u držanju pravila, da

tom brigom dokažu, koliko im je do njihova duhovnoga napretka na putu Božjem.

53. Napokon neka se svi trude, da drže ustanove, a zato je potrebno, da ih znadu, barem one, koje se svakoga tiču. Stoga ih treba svaki mjesec čitati ili slušati.

Opća pravila.

1. Svaki neka sa svim marom u Gospodinu uloži određeno mu vrijeme u ispitivanje savjesti, što ga treba činiti dva puta na dan, pa u molitvu, razmatranje i duhovno čitanje.

2. Svi će svaki dan bogoljubno prisustvovati svetoj Misi te slušati propovijed i sveto čitanje, kad se bude držalo u našoj crkvi, kao što traži prokušani običaj koje provincije ili kuće.

3. Svi će se u određeno vrijeme ispovjediti kojemu od određenih ispovjednika, a od tih neka svaki izabere sebi stalnog ispovjednika.

4. Svi će, osim profesa i svršenih koadjutora, dvaput u godini obnoviti svoje zavjete, pošto su ovršili veliku ispovijed. U to će vrijeme, kao što je običaj u Družbi, dati račun o savjesti, što su dužni i inače učiniti, kadgod odredi poglavar.

5. U petke neka se drži apstinencija po običaju Družbe.

6. Nitko se ne smije javno trapiti ni propovijedati, ako toga ne odobri poglavar.

7. Nitko ne smije imati uza se novaca, a u drugoga ni novaca ni drugo što.

8. Nitko bez dopuštenja neka nema knjiga, a u one, kojima se smije služiti, neka ništa ne piše niti načini ikakav znak u njima.

9. Bez poglavareva dopuštenja neka nitko ne uzme ništa iz kuće ili iz čije sobe, niti ikako primi što od izvanjskih za se ili za drugoga.

10. Da se što uže ujedine oni, koji žive u Družbi, i da se što više pomogne onima, među kojima borave, neka svi nauče jezik one zemlje, u kojoj prebivaju, osim ako bi njihov materinski jezik bio ondje korisniji. Ipak ostaje pravilo o latinskom jeziku za one, koji su još na naukama.

11. Nitko neka ne zatvara svoje sobe tako, da se ne bi mogla otvoriti izvana, a neka bez dopuštenja poglavareva ne drži pod ključem ni kovčega ni drugog čega.

12. Nitko neka ne izlazi iz sobe, a da nije pristojno odjeven.

13. Kad u određeno vrijeme čuju znak zvona, svi će odmah ostaviti i započeto slovo te poći, kamo ih zovu.

14. Neka nitko bez dopuštenja poglavareva ne blaguje i ne pije kod izvanjskih, a ni kod kuće izvan običnoga vremena.

15. Osjeti li se tko nemoćniji nego obično, neka to javi bolničaru ili nadstojniku zdravlja ili poglavaru. A nitko neka ne uzima kakva lijeka niti bira liječnika ili ga pita za savjet, ako to nije odobrio poglavar.

16. Svi, pa i svećenici, neka ujutru urede postelju i drugo i očiste sobu barem dvaput u sedmici. Izuzimaju se oni, kojima radi znatnijih poslova ili radi zdravlja po sudu poglavarevu treba olakšice.

17. Neka svi i na sebi i na svemu drugom nastoje oko čistoće, koja koristi zdravlju i potiče na dobro.

18. Tko bi znao za čiju tešku napast, upozorit će na to poglavara, da mu ovaj može očinskom skrbi i pomnjom pomoći kao što treba.

19. Što je činiti poglavarima u upravi, toga neka ne ispituje nitko radoznalo od drugih i ne skreće razgovora na takove stvari i ne nagađa o njima, već neka svatko misli na se i na svoju službu i očekuje kao od ruke Božje, što se god ima odlučiti o njemu ili o drugima.

20. Svi treba da otkriju glavu pred svojim poglavarima, a pred svećenicima oni, koji nisu svećenici, učenici također pred svojim učiteljima. Svatko pak neka s velikim poštovanjem govori s poglavarom, a onaj, s kojim poglavar govori ili ga kori, neka ponizno sluša i ne prekida.

21. Ako bi poglavar komu što zakratio, neka za tu stvar ne ide k drugomu poglavaru, a da mu ne bi ujedno otkrio, što mu je onaj odgovorio i radi čega mu je to zakratio.

22. Komu je povjerena skrb za neki posao, pa nastane kakva zapreka,

neka na vrijeme upozori koga od poglavara, da to uredi.

23. Kada tko putuje iz jednoga mjesta u drugo, ne smije ništa sa sobom ponijeti bez poglavareva dopuštenja.

24. Izvan vremena određena za odmor treba šutnju tako držati, da nitko ne govori osim mimogred i s malo riječi ili o potrebnim stvarima, pogotovu ne u sakristiji i blagovaonici. Ako bi pak trebalo da se nešto komu napose rekne u crkvi, za blagovanja, čitanja i disputacija, neka se to kaže što kraće i potiho.

25. Nitko osim onih, koje odredi poglavar, neka ne govori s onima, koji su u prvoj kušnji; ipak se izuzimaju običajni pozdravi, koje kod susreta jednih s drugima traži redovnička ljubav.

26. Svi neka govore tiho kao što dolikuje redovnicima i ni jedan da se ne prepire s drugim; već ako smo u čemu različna mišljenja od drugih i čini nam se, da ga treba reći, iznesimo čedno i s ljubavlju svoje razloge

u namjeri, da se dozna istina, a ne da bude na našu.

27. Koji s dopuštenjem pohađaju bolesnike, neka govore nesamo tiho, već i tako umjereno, da im ne budu na teret; a neka govore o onome, što može i bolesnike utješiti i nazočne dignuti u Gospodinu.

28. Neka se svi čuvaju one sklonosti, kojom narodi o narodima običavaju nepovoljno misliti ili govoriti. Naprotiv neka i dobro misle o narodima od njihova različnim i osobito ih ljube u Gospodinu. Stoga neka nitko na štetu ljubavi ne zameće razgovora o ratovima i razmiricama između naroda.

29. Nitko neka drugima ništa ne zapovijeda niti ih kori, osim da ga je za to ovlastio poglavar.

30. Nitko neka se ne miješa u tuđi posao; u mjesto pak, što je određeno drugomu za poslovanje, neka ne ulazi nitko, osim ako to dopusti poglavar ili, kad je potrebno, nadstojnik onoga mjesta.

31. Nitko neka ne ulazi u tuđu sobu bez općega ili posebnoga poglavareva dopuštenja. Ako je tko unutar, ne smiju se prije otvoriti vrata, dok se iza kucanja ne čuje: »Naprijed«. Dokle su zajedno unutar, nek budu vrata otvorena već prema prokušanom običaju koje provincije.

32. Da se očuva ozbiljnost i čednost, koja dolikuje redovnicima, neka nitko drugoga, pa ni u šali, ne dotakne, osim u znak ljubavi kod zagrljaja, kad tko odilazi ili se vraća s puta.

33. Neka se nitko, dok je za stolom, ne otkriva ni pred kim od naših, osim pred onim poglavarom, koji je na čelu čitavoj kući. A ako tko kod blagovanja ne bi imao čega, neka onaj, koji sjedi uza nj, upozori na to služitelja.

34. Kod kuće neka nitko s izvanjskima ne govori niti drugih na takav razgovor poziva bez općenitog ili posebnoga dopuštenja poglavareva.

35. Nitko ne će bez poglavareva znanja nositi ukućanima od izvanjskih niti izvanjskima od ukućana poruke ili pisma. A svjetovni glasovi, koji se čuju vani, neka se ne pripovijedaju nepromišljeno i bez koristi.

36. Nitko neka ne kazuje izvanjskima, što se kod kuće dogodilo ili će se dogoditi, osim ako zna, da je to poglavaru s voljom. Knjigâ pak i spisâ o našim stvarima, koji nisu namijenjeni drugima, neka im ne priopćuje, osim da je poglavar izrijekom pristao na to.

37. Nitko ne će dati ni poslati kojem izvanjskomu ni domaćemu pisanih duhovnih uputa ili razmatranja, ako toga ne odobri poglavar.

38. Nitko da ne traži savjeta od izvanjskih bez dopuštenja poglavareva.

39. Nitko bez dopuštenja poglavareva da ne uzima na se kakav posao, pa bio taj i pobožan, niti obeća svoju suradnju u njemu ili mu se pokaže sklonim. A još mnogo više dolikuje kloniti se svjetovnih poslova,

jer se ti ne slažu s našim Uredbama i jako odvraćaju od duhovnoga života.

40. Svi će prema svojem stupnju nastojati, kad se desi prilika, da pobožnim razgovorima bližnjega poboljšavaju i potiču ga savjetom i nagovaranjem na dobra djela, osobito na ispovijed i čestu pričest.

41. Nitko ne smije izaći iz kuće, osim u vrijeme i s drugom, što ga odredi poglavar.

42. Kada tko moli poglavara za dopuštenje, da kamo pođe, neka otkrije ujedno, kuda ide i zašto, navlastito, ako treba pohoditi crkvenoga dostojanstvenika ili drugoga odlična čovjeka, i još isti dan neka javi poglavaru, što je učinio, kako zna, da ovaj to želi, a stvar traži.

43. Koji u kuću ulaze ili izlaze, da ne zvone ni jače ni češće, no što se pristoji. A nitko ne će izaći ili unići osim na obična kućna vrata.

44. Koji izlaze iz kuće, označit će svoja imena, što su napisana na plo-

či kraj kućnih vrata, i kazat će vrataru, kad se misle vratiti.

45. Svi, koji budu vani, neka se pred noć vrate kući, a prije dana neka ne izlaze bez poglavareva dopuštenja.

46. Kada tko putuje pa prolazi kroz mjesto, u kojem je kuća Družbe, ne smije se svraćati drugamo na stan i treba da je tamošnjem poglavaru u svemu podložan kao i drugi, koji u toj kući borave. A ako bi tko došao i radi poslova, to će ih uz njegov savjet i vodstvo ovršiti prema namjeri svoga poglavara.

47. Svi neka ova pravila i pravila svojih služba imaju i razumiju te ih čitaju i usvoje. A opća će se pravila čitati svaki mjesec za blagovanja.

Pravila čednosti.

1. O općenju se naših može uopće to reći: neka se u svim izvanjskim činima pokazuje u naših čednost i poniznost ujedno s redovničkom ozbiljnošću. Naročito pak treba paziti na ovo:

2. Glavom neka ne kreću lakoumno amo tamo, već kad zatreba, neka to čine ozbiljno. Ako pak toga ne treba, neka je drže uspravno i malko spuste naprijed, a da je ne nagiblju ni na koju stranu.

3. Oči neka im budu obično oborene; nek ih preko mjere ne uzdižu niti okreću na ovu ili onu stranu.

4. Dokle s kim govore, osobito s uglednijim ljudima, neka ne upiru pogleda u njihovo lice, već radije pod oči.

5. Valja se kloniti mrštenja čela a još više nosa, da se izvana vidi ona vedrina, koja treba da je znak unutrašnje.

6. Usne neka ne budu ni preveć stisnute ni odviše otvorene.

7. Čitavo lice neka odaje više radost nego žalost ili koje drugo manje uredno čuvstvo.

8. Odijelo da bude čisto i udešeno, kao što dolikuje redovniku.

9. Ako ruke nisu zaposlene pridizanjem odijela, neka se drže pristojno i mirno.

10. Hod neka bude umjeren, bez očite žurbe, osim da je nužno; no i tad valja, koliko je moguće, paziti na pristojnost.

11. Sve kretnje napokon i sva gibanja nek budu takova, da svakoga potiču na dobro.

12. Bude li ih više skupa, neka se drže reda, što ga je propisao poglavar, i idu po dva ili po tri.

13. Kad im je govoriti, neka imaju na pameti čednost i dobar primjer, što ga treba dati i u riječima i u načinu govora.

Poslanica

svetoga našega Oca Ignacija o kreposti poslušnosti

Ignacije Lojola Braći Družbe Isusove u Portugalu milost i vječnu ljubav Krista Gospodina.

1. Velika mi radost obuzima dušu, premila braćo u Kristu, kad mi javljaju, s kakvim se živim nastojanjem i revnošću trudite, da postignete potpunu krepost i savršeno služite Bogu. Čini to dobrota Onoga, koji kao što vas je pozvao u ovaj stalež, tako vas svojom blagošću u njem drži i vodi k blaženomu cilju, do koga dolaze, koji su od Njega izabrani.

2. I zaista ja želim, da budete napunjeni sviju duhovnih darova i milosti no da se, kao što ste to i inače od mene čuli, navlastito odlikujete

krepošću poslušnosti. A želim to nesamo radi nekih izvanrednih i osobitih dobara njezinih, koja potvrđuju tolika i tako sjajna svjedočanstva Svetoga Pisma i primjeri kao u Novom tako i u Starom zavjetu, nego i stoga, što po riječima sv. Grgura među svim krepostima jedina poslušnost ostale kreposti u dušu usađuje i usađene čuva.[1] Dok bude ona cvjetala, cvjetat će bez sumnje i druge i roditi plodovima, kakove dušama vašim i ja želim, i s potpunim pravom traži Onaj, koji je ljudski rod, što je opako prezreo poslušnost i tako zapao u bijedu i propast, sam obnovio spasonosnom poslušnošću, postavši poslušan do smrti i to smrti na križu.[2]

3. Lakše bismo podnijeli, da nas drugi redovi nadvise postom, bdjenjem i drugom strogošću u hrani i odijevanju, kojoj se svaki od njih po

[1] Moralium XXXV., 22.

[2] Filip. 2, 8.

svom običaju i uredbi sveto podlaže, no pravom i savršenom poslušnošću pa odricanjem volje i suda svesrdno želim, premila braćo, da se odlikuju svi, koji u ovoj Družbi služe Bogu Gospodinu našemu, i da se prava i zakonita djeca Družbe raspoznavaju po tom kao po kakovu biljegu, što nikad ne gledaju samu osobu, koju slušaju, nego u njoj Krista Gospodina, radi koga slušaju. I doista ne treba se zato pokoravati poglavaru, što ga rese i napunjaju mudrost, dobrota i drugi kakvi mu drago božanski darovi, već samo stoga što je namjesnik Božji i zapovijeda u ime Onoga, koji kaže: Tko vas sluša, mene sluša, a tko vas prezire mene prezire.[3] Ako je naprotiv u njega manje razboritosti i mudrosti, ne valja stoga nimalo odstupati od poslušnosti prema njemu, budući da kao poglavar zastupa Onoga, čija se mudrost ne može prevariti, i koji će sam naknaditi sve,

[3] Lk. 10, 16.

što bude nedostajalo slugi njegovu, bile to kreposti, bila druga dobra svojstva. Jer doista, pošto je Krist Gospodin jasno rekao: Na Mojsijevu stolicu sjedoše književnici i farizeji, odmah je dodao: Sve dakle, što vam kažu, držite i činite, ali djela kao što su njihova nemojte činiti.[4]

4. Zato želim, da se marljivo trudite i nastojite oko toga, kako biste Krista Gospodina priznali u svakom poglavaru i u njemu s najvećom savjesnošću iskazivali božanskomu veličanstvu poštovanje i poslušnost. To će vam se činiti manje čudno, ako promislite, kako sv. Pavao nalaže, da i svjetovne poglavare, pa bili oni nevjernici, slušamo kao Krista, od kojega dolazi svaka dobro uređena vlast. Ovako naime piše on Efešanima: Slušajte tjelesne gospodare sa strahom i trepetom, u prostodušnosti srca svoga kao Krista. Ne služite na oko kao da ugađate ljudima, nego kao sluge Kristove, koji vrše od srca volju Božju, koji dragovoljno služe kao Gospodinu, a ne ljudima.[5] Iz toga možete sami suditi, za koga treba da drži redovnik u svom srcu onoga, komu se predao, da ga vodi i ravna, nesamo kao poglavaru, već navlastito kao namjesniku Kristovu, i da li mu valja gledati u njemu čovjeka ili namjesnika Kristova.

[4] Mat. 23, 2 - 3.

5. No i to je moja vruća želja, da jasno spoznate i duboko sebi u srce usadite, kako je ona poslušnost, koja zapovijedi izvršuje samo djelom, najniža i veoma nesavršena, pa ne zaslužuje ni da se zove krepošću, ako se ne uzdigne do drugog stupnja, na kojem redovnik uzima poglavarevu volju za svoju i tako se s poglavarevom slaže, da se to ne pokazuje samo u vanjskom vršenju naredbe, već

[5] Ef. 6, 5 - 7.

i u skladu njihovih težnja, pa ovako oba isto hoće ili isto ne će. Stoga i čitamo u Svetom Pismu: Bolja je poslušnost nego žrtve.[6] Jer kako uči sv. Grgur, žrtvama se prinosi tuđe meso, poslušnošću pak vlastita volja.[7] A budući da je ta duševna moć tako odlična, očito je, da uvelike treba cijeniti njezin prinos, koji se po poslušnosti prikazuje Gospodinu i Stvoritelju našemu.

6. U kolikoj su i kako pogibeljnoj bludnji, nesamo onakvi, koji misle da smiju odstupiti od propisa i volje poglavara u stvarima, koje se tiču tijela i krvi, već i onakvi, koji drže, da to smiju u stvarima inače duhovnim i veoma svetim, kano u postu, molitvi i drugim kojima mu drago djelima pobožnosti! Neka čuju, što mudro napominje Kasijan u »Razgovoru s opatom Danijelom«: Doista je jedna ista vrsta neposlušnosti prekršiti zapovijed poglavarevu od prevelike poslenosti ili od želje za besposlicom i jednako je štetno povrijediti samostansko pravilo spavanjem kano i bdjenjem; isto je napokon prestupiti opatovu zapovijed, da čitaš, kao prezreti je, da spavaš. Sveto je bilo poslovanje Martino, sveto razmatranje Magdalenino, sveta pokora i suze njezine, kojima je kvasila noge Kristu Gospodinu, no sve je ovo trebalo da se dogodi u Betaniji, a ta riječ, kako tumače, znači »Kuća poslušnosti«. Tim kao da nam je Gospodin htio natuknuti, kako veli sv. Bernardo, da mu se ne mile ni revnost u dobrim djelima ni mir svetoga razmatranja ni pokorničke suze izvan Betanije.[9]

[6] I. Kralj. 15, 22.

[7] Moralium XXXV., 22.

[8] Collationes IV, 20.

[9] Sermo ad milites de templo c. 13.

7. Stoga se, premila braćo, koliko je samo moguće, odrecite svoje volje; dragovoljno predajte i posvetite svomu Stvoritelju po njegovim slugama slobodu, koju vam je on sam dao. Nemojte držati za malen plod svoje slobodne volje, što je smijete po poslušnosti potpuno vratiti Onomu, od koga ste je dobili. Kada to činite, nesamo da je ne gubite, nego je pače povećavate i usavršujete, jer upravo tim uređujete čitavu svoju volju prema najsigurnijem mjerilu, prema volji Božjoj, što je tumači onaj, koji vam je u ime Božje poglavarom.

8. Zato se treba brižno čuvati toga, da ne biste volje poglavareve, koju vam je držati za Božju, nikada nastojali okrenuti na svoju, jer to ne bi značilo udešavati svoju volju prema Božjoj, već htjeti, da se Božja volja ravna prema mjerilu vaše i izvrnuti red božanske mudrosti. Doista se ljuto varaju oni, koji zaslijepljeni samoljubljem drže sebe za poslušne, kad nekako navedu poglavara na

ono, što sami hoće. Čujte sv. Bernarda, koji je u ovoj stvari pun iskustva. T k o z a n e č i m t e ž i, veli on, p a o č i t o i l i t a j n o n a s t o j i, d a m u d u h o v n i o t a c t o n a l o ž i, t a j s e s a m z a v a r a v a, a k o l a s k a s e b i, d a j e p o s l u š a n, j e r u t o m s l u č a j u n e s l u š a o n p o g l a v a r a, v e ć p r i j e p o g l a v a r n j e g a.[10] Kad je tako, to se mora svaki, koji hoće da postigne krepost poslušnosti, popeti na ovaj drugi stupanj posluha, na kojem će nesamo vršiti poglavareve zapovijedi, nego i njegovu volju učiniti svojom, ili pravije, odbaciti svoju a prigrliti Božju, koju mu javlja poglavar.

9. Tko pak hoće da se Bogu posve žrtvuje, tomu je osim volje prinijeti za žrtvu i razum, a to je treći i najviši stupanj poslušnosti. Da se na nj popneš, treba da nesamo isto hoćeš nego i isto misliš kao poglavar, i njegovu sudu podvrgneš svoj,

---

[10] Sermo de tribus ordinibus Ecclesiae.

koliko može spremna volja skloniti na to razum. Ako i nije ova duševna moć onako slobodna kao volja i pristaje već po svojoj naravi uz ono, što joj se čini istinito, ipak u mnogim stvarima, u kojima je dakako ne primorava očevidnost spoznate istine, može se ona silom volje više nagnuti na ovu nego na onu stranu. U takvim slučajevima mora svaki, koji je obećao posluh, naginjati k poglavarevu mišljenju. Poslušnost je naime kao kakva žrtva paljenica, kojom se čitav čovjek bez ikakva ograničenja u ognju ljubavi žrtvuje svojemu Stvoritelju i Gospodinu po rukama njegovih službenika; ona je savršeno odricanje, kojim redovnik svojevoljno odstupa od svakog svojega prava, te se dragovoljno posvećuje i posve predaje božanskomu Promislu, da ga upravlja i posjeduje po poglavaru. Kad je pak tako, ne može se poreći, da poslušnost obuhvata nesamo izvršivanje onoga, što je zapovjeđeno, i volju, da to rado izvršujemo, već i sud, da nam se kao podložnicima

čini sve pravim i istinitim, što poglavar zapovijeda i misli; koliko, kao što sam rekao, može volja svojom silom skloniti razum, da se podloži.

10. O da bi ljudi tako shvaćali i vršili ovu poslušnost uma i suda, kako je draga Bogu i potrebna svima, koji žive u redovničkom staležu! Gle, da jedno nebesko tijelo može na drugo djelovati i kretati ga, traži se, da u stalnom nekom skladu i redu bude niže podvrgnuto višemu. Tako je i kod ljudi. Kad naime jedan od njih ravna drugoga svojom vlašću — što biva po poslušnosti — tad je onomu, koji je pod zapovijedi drugoga, slušati i pokoravati se, da moć zapovjednikova dopre do njega i utječe na nj. No o takovu pokoravanju i slušanju nema ni govora, ako volja i sud podložnikov nisu u skladu s voljom i sudom poglavarevim.

11. Gleda li se pak dalje na svrhu i razlog poslušnosti, mogu se i volja i sud prevariti u onome, što je nama u prilog. Kao što se dakle volja, da ne zaluta, sjedinjuje s voljom pogla-

varevom, tako treba i razum, da se ne prevari, dovesti u sklad s razumom poglavarevim. N e o s l a n j a j s e n a s v o j u m u d r o s t,[11] opominje Sveto Pismo. Mudraci pak drže i u ljudskim poslovima, da je pravo razborit onaj, koji se nimalo ne pouzdava u svoju razboritost, osobito u onome, što se njega tiče, i u čemu čovjek poradi strasti ne može gotovo biti dobar sudac. Kad je dakle potrebno, da u svojim stvarima više cijenimo sud i savjet drugoga, ako nam i nije poglavar, koliko onda više treba da cijenimo sud i savjet poglavara, kojemu smo se predali kao zamjeniku Božjem i tumaču volje njegove, da nas vodi? A kod duhovnih je stvari i kod osoba duhovnoga staleža bez sumnje potrebna to veća pažnja, što je veća pogibelj na putu kreposti, ako tko po njemu hrli bez uzda razbora i opreznosti. O tome zgodno kaže Kasijan u »Razgovoru s opatom Mojsijem«:

[11] Priče 3, 5.

N i j e d n o m p o g r e š k o m n e ć e đ a v a o r e d o v n i k a t a k o h i t r o s t r m o g l a v i t i i u p r o p a s t i t i, k a o k a d g a n a g o v o r i, d a n e s l u š a s a v j e t a s t a r i j i h v e ć d a s e o s l a n j a n a s v o j s u d i s v o j e o d l u k e.[12]

12. Osim toga, ako nema ove poslušnosti suda, ne može ni pristajanje volje ni vanjsko vršenje naredaba biti, kakvo treba da bude. Od naravi je naime tako uređeno, da požudna moć u našoj duši ide za spoznajnom moći, pa gdje se razum protivi, ne će volja dugo slušati, osim silom. Ako bi ipak tko možda i slušao neko vrijeme prema onom općem mišljenju, da se valja pokoriti i zapovijedi, koja nije razborita, zacijelo ne može to dugo potrajati; a tako ode postojanost ili barem savršeni posluh, koji je u tom, da spremno i rado slušaš; ne može naime ondje biti radosti i marljivosti,

[12] Collationes II, 11.

gdje je nesklad u srcima i mišljenju. Propade i revnost i brzina u izvršivanju, dok sumnjamo, je li od koristi ili nije da činimo, što nam se zapovijeda. Propade ona toliko hvaljena jednostavnost slijepoga posluha, dok istražujemo, da li se pravo zapovijeda ili ne, pa možda i osuđujemo poglavara, što zapovijeda stvari, koje nam se baš ne mile. Propade poniznost, jer ako se u jednu i pokoravamo, ipak u drugu držimo više do sebe nego do poglavara. Propade snaga za nadvladavanje teškoća. Ukratko, propade sva vrijednost i moć ove kreposti. Namjesto pak svega toga dolaze žalost, dosada, tromost, mlitavost, mrmljanje, izgovori i druge ne zaista malene pogreške, koje posve nište cijenu i zaslugu poslušnosti. Stoga kaže sv. Bernardo o onima, koji teško podnose zapovijedi, što su im manje ugodne: *Ako ti se one počnu činiti mučnima, ako staneš suditi poglavara i mrmljati u srcu, tad vrši koliko hoćeš iz-*

vana ono, što se zapovijeda, ipak znaj, da to nije krepost strpljivosti, već pokrivalo opakosti.[13] Radi li se pak o miru i pokoju duše, sigurno je, da ga ne će uživati onaj, koji nosi u sebi uzrok nemira i bune, to jest nesklad među svojim sudom i zakonom posluha.

13. I zato, da se očuva sloga, koja je vez svakoga društva, opominje toliko sv. Pavao vjernike, neka svi isto misle i govore, da tim skladom i sumisle i govore, da tim skladom i suda i volje jedni druge potpomažu i čuvaju. Moraju li pak glava i udovi biti iste misli, lako je upoznati, dolikuje li više, da glava pristane uz udove ili udovi uz glavu. Iz ovoga evo, što je dosad rečeno, dosta jasno se vidi, kako je potrebna poslušnost suda.

14. Kako je pak ovakav posluh savršen i mio Gospodinu, razabire se najprije iz toga, što se njim posvećuje Gospodinu najodličniji i najdra-

---

[13] Sermo de Circumcisione III.

gocjeniji dio čovjekov. Nadalje onaj, koji tako sluša, postaje živa i božanskom veličanstvu mila žrtva paljenica, budući da upravo ništa ne zadržava od sebe. Napokon ova je borba veoma mučna, jer onaj, koji sluša, svladava samoga sebe radi Boga i opire se sklonosti, koja je prirođena svakomu čovjeku, to jest, da prianja za svoje mišljenje i po njemu se ravna. Ako dakle i ima poslušnost zapravo usavršivati volju, tako da je čini okretnom i spremnom na svaki mig poglavarev, ipak je njoj, kao što sam rekao, dopirati i do razuma i skloniti ga, da misli isto, što i poglavar. Tako ćemo doista, nastojeći svim silama i volje i razuma, doći do toga, da hitro i točno izvršujemo sve, što nam je naređeno.

15. Čini mi se, premila braćo, kao da vas čujem, gdje govorite, da sada već nimalo ne sumnjate o potrebi ove kreposti, no da živo želite doznati, kako biste je mogli savršeno postići. Na to pitanje odgovaram sa

svetim Leonom: Ništa nije teško poniznima ni mučno krotkima.[14] Neka se samo u vas nađe poniznosti i krotkosti, naći će se i u Boga dobrote, i on će vas pomoći, da nesamo mirnim nego i radosnim srcem možete izvršiti, što ste mu obećali.

16. Uzato vam napominjem osobito tri pomagala, koja će veoma koristiti, da stečete poslušnost razuma. Prvo je, kao što sam na početku rekao, da ne gledate u poglavarevoj osobi čovjeka podložena zabludama i slabostima, već samoga Krista, koji je najveća mudrost, neizmjerna dobrota i beskrajna ljubav, koji se ne može prevariti, niti hoće da vas prevari. I jer ste svijesni, da ste od ljubavi k Bogu uzeli na se jaram poslušnosti, kako bi vršeći volju poglavarevu vršili sigurnije volju Božju, nemojte sumnjati, da će vas vjerna ljubav Gospodnja i nadalje ravnati

---

[14] Sermo de Epiphania V.

i pravim putem voditi po onima, koje vam je dao za poglavare. Stoga slušajte riječ i zapovijed poglavarevu upravo kao da je riječ Kristova. Tako i sv. apostol Pavao, kad piše o toj stvari Kološanima, potiče podanike, da slušaju poglavare i veli: S v e, š t o g o d č i n i t e, o d s r c a č i n i t e k a o G o s p o d i n u a n e l j u d i m a, z n a j u ć i, d a ć e t e o d G o s p o d i n a d o b i t i p l a ć u b a š t i n e ; K r i s t u G o s p o d i n u s l u ž i t e.[15] A sv. Bernardo kaže: D a o B o g i l i č o v j e k z a m j e n i k B o ž j i k a k a v m u d r a g o n a l o g, t r e b a g a z a i s t a j e d n a k i m m a r o m s l u š a t i, d a k a k o, g d j e č o v j e k n e z a p o v i j e d a, š t o j e p r o t i v B o g a.[16] Ne budete li po tom gledali izvanjskim očima čovjeka, već unutrašnjima Boga u poglavarevoj osobi, ne će vam doista biti teško da udesite svoju volju i sud

[15] Kološ. 3, 23 - 24.

[16] De praecepto et dispensatione 12.

prema onom mjerilu vaših djela, što ste ga sami izabrali.

17. Drugo je pomagalo, da vazda živo nastojite braniti u svom srcu ono, što poglavar naređuje i misli, i da toga nipošto ne osuđujete. I baš za ovo će biti od koristi, ako budete spremni i skloni držati sve, što on zapovjedi. Tako ćete naime slušati nesamo bez muke, već i s radošću i veseljem, jer, kako kaže sveti Leon, n e s l u ž i s e o n d j e o d n e v o l j e, g d j e s e l j u b i o n o, š t o s e z a p o v i j e d a.[17]

18. Posljednje pomagalo da podložimo sud i lakše je i sigurnije, a i kod svetih je otaca bilo u običaju. Ono je u tom, da tvrdo držite, kako je sve, štogod zapovjedi poglavar, zapovijed i volja samog Boga, pa kao što ste odmah spremni vjerovati svim srcem i dušom, što uči katolička vjera, tako treba da smjesta nastojite kao nekom slijepom odlučnošću volje željne posluha, bez ikakva

[17] Sermo de jejunio 7. mensis IV.

istraživanja izvršiti sve, što rekne poglavar. Tako je bez sumnje radio Abraham, kad mu je bilo zapovjeđeno da žrtvuje sina Izaka. Tako i u vrijeme Novoga zavjeta neki od svetih otaca, koje spominje Kasijan. Jedan je od tih opat Ivan. Taj nije razmišljao, je li od koristi ili nije, što mu se zapovjedilo, kad je s takvom mukom i tako dugo zalijevao godinu dana suho drvo, niti je umovao, može li biti ili ne, kad je posve ozbiljno nastojao da sam prevali golem kamen, što ga ni mnogo ljudi skupa ne bi moglo maknuti.[18] A vidimo, da je Bog takvu poslušnost katkada i čudesima potvrdio. Da ne spominjem drugih, kad ih i sami znate, Mavro, učenik svetoga Benedikta, pođe po zapovijedi poglavarevoj na jezero i ne potonu.[19] Drugomu nekom naredi poglavar, da mu dovede lavicu, a on je uhvati i dovede.[20]

---

[18] De institutis renuntiantium IV, 24, 26.

[19] S. Gregorius, Vita S. Benedicti.

[20] In vitis Patrum V, 14, 4.

Ovaj dakle način da podlažemo svoj sud i bez ikakva istraživanja odobravamo i hvalimo, štogod poglavar zapovjedi, nesamo da je običajan kod svetih ljudi, već ga je i svakomu, koji teži za savršenim posluhom, nasljedovati u svemu, u čem nije očita grijeha.

19. Ipak vam se zbog ovoga ne brani da priopćite poglavaru, ako vam možda dođe na um nešto različito od njegova mišljenja, pa, pošto ste se smjerno posavjetovali s Gospodinom u molitvi, mislite, da mu to valja reći. No da vas u tom ne prevari vaše samoljublje i razum, valja dobro paziti, da i prije priopćenja i izatoga budete posve ravnodušni, tako da ste nesamo spremni tu stvar prihvatiti ili ostaviti, nego i odobriti i držati za bolje, štogod bude odredio poglavar.

20. Što sam dosad rekao o poslušnosti, to treba da jednako drže podložnici prema neposrednim poglavarima kano i rektori i mjesni pogla-

vari prema provincijalima, provincijali prema generalu, general napokon prema onomu, koga je Bog njemu postavio za poglavicu, to jest svoga na zemlji namjesnika, da se tako održi savršena uzajamna podređenost, a po tom mir i ljubav, bez koje ne može biti ni govora o pravoj trajnoj upravi ni u našoj Družbi ni u ikojem drugom društvu. Ovako promisao Božji blago uređuje sve stvari[21] i dovodi ih sve do njihova cilja, niže po srednjima, srednje po višima. Odatle i u anđela onaj red, kojim je jedna hierarhija podređena drugoj; odatle onaj na određenim mjestima i sjedištima međusobni zgodni vez nebeskih i drugih tjelesa, koja se kreću; njihova okretanja i gibanja dolaze postupice pravilno sva do najnižih od od jedne najviše sile. To se isto vidi na zemlji u svakoj državi, koja ima dobre zakone, a napose u crkvenoj hijerarhiji, u kojoj svi udovi i službe zavise od jednoga općenitog namje-

[21] Mudr. 8, 1.

snika Krista Gospodina našega. I što se točnije drži ovaj red i ova zavisnost, to je uprava uređenija i bolja. Naprotiv svak vidi, kakve teške nesreće snalaze mnoga ljudska društva, kad se zanemaruje ovaj red. I upravo stoga živo želim, da u ovom društvu, što ga je Gospodin donekle predao pod moju upravu i skrb, baš ova krepost bude brižno njegovana i da cvate, kao da je u njoj sve dobro i opstanak naše Družbe.

21. Stoga eto, da svršim poslanicu s onim, čim sam je počeo, ja vas zaklinjem Kristom Gospodinom našim, koji nam nije bio samo učitelj, nego i uzor poslušnosti, dajte se svim srcem na tu krepost. Puni žive želje za slavnom pobjedom nastojte nadvladati sebe, to jest pobijediti i podvrgnuti odličniji i uporniji dio duše, hoću da kažem, volju i razum, a to stoga, da temeljito i pravo spoznanje i ljubav Boga Gospodina našega privuče posve k sebi vaša srca, pa vas za svega života, ovoga zemaljskog

putovanja, upravlja i vodi, dok vas skupa s mnogim drugima, koje ste svojim trudom i primjerom pomogli, ne privede napokon k posljednjem i najsretnijemu cilju, to jest k blaženstvu vječnomu.

Preporučujem se svesrdno u vaše molitve Bogu.

U Rimu 26. ožujka 1553.

Naputak

za davanje računa o savjesti prema običaju u Družbi.

Svi neka imaju na pameti, kad im je davati račun o savjesti, kako je umnogo naš Otac Ignacije svete uspomene držao do toga, da se na veću slavu dobrote Božje točno vrši sve ono, što se za davanje računa o savjesti tako često preporučuje u Ispitu i Ustanovama i u 40. pravilu Jezgre ustanova, a sve to stoga, da članovi Družbe dobiju veće izobilje milosti za napredak u duhovnom životu, i da im poglavari mogu s to većim marom, ljubavlju i brižljivošću pomagati i čuvati ih od pogibelji.

Stoga će svaki pod pečatom ispovijedi ili tajne ili kako mu se god drukčije svidi i bude na veću utjehu, otkriti s velikom iskrenošću svu svoju dušu ne tajeći ni jedne stvari, kojom je nakon posljednjega računa o savjesti uvrijedio Gospodara sviju

stvari, ili će barem otkriti one pogreške, koje mu od toga vremena više tište dušu.

Glavne pak točke, o kojima treba dati račun, jesu od prilike ove ovdje. Pošto je tko prema njima iskazao, što je po njegovu mišljenju potrebno reći, da očitovanje bude potpuno, neka zamoli poglavara, da mu pitanjima pomogne i upotpuni njegov iskaz, ako misli, da ima još koja stvar, koju bi htio znati na veću slavu Božju i poznavanje svojih.

1. Da li živi zadovoljno u svojem zvanju.

2. Kako je s njim, što se tiče poslušnosti pa i poslušnosti razuma, siromaštva, čistoće i vršenja ostalih kreposti, i oko kojih kreposti osobito nastoji.

3. Da li osjeća kakav nemir u duši ili teške napasti, odolijeva li im lako ili teško i kojim se pomagalima služi protiv njih; na koje strasti ili grijehe više naginje i od kojih je više napastovan.

4. Da li je uporno osuđivao ustanove ili koje pravilo ili koju poglavarevu naredbu i da li je govorio protiv nje.

5. Što sudi o Uredbama Družbe i o sredstvima, kojima se ona služi za svoju svrhu; kakvu revnost osjeća za spasavanje duša.

6. Kolika je njegova ljubav prema duhovnim stvarima; koliko vremena upotrebljava za molitvu; koristi li mu više usmena ili mislena molitva; u koju ulaže više vremena i kojega se načina drži u molitvi.

7. Da li u svojim duhovnim vježbama osjeća utjehu i pobožnost, ili naprotiv trpi od žalosti, suhoće i rastresenosti, i kako se pri tome vlada.

8. Koju korist ima od pričesti, ispovijedi, ispitivanja savjesti, osobito posebnoga, i od ostalih duhovnih vježba.

9. Da li je poslije posljednjega računa o savjesti napredovao ili nazadovao, i koliku srčanost osjeća u sebi, da radi oko svoje savršenosti.

10. Kako drži one ustanove i pravila, opća i svoje službe, što se tiču njega.

11. Kako je s trapnjama, pokorama i drugim vježbama, koje nas dižu u duhovnom životu; napose kako je pripravan podnositi pogrde i drugo, što je u vezi s križem Isusovim, i koliko to želi.

12. Kakav je prema našima i koliku korist u Gospodinu crpe iz drugovanja s njima; da li je s kojim povjerljiviji nego s drugima.

13. Je li mu tko mrzak, je li ga u čem uvrijedio koji poglavar ili koji od službenika, ili koja druga osoba, i kakav osjećaj ima prema poglavarima.

14. Da li je imao napasti, koje su i drugi opazili, osobito protiv zvanja.

Pravila braće.

1. Služeći u Družbi Božjemu veličanstvu neka svi znadu, da im ima biti prva misao nesamo to, da se u određeno vrijeme dadu svim marom na duhovne vježbe, molitvu i pobožnost, već i to, da po svojoj službi vrše kućne poslove, bili oni ne znam kako niski i prosti i koje mu drago vrste. Treba da budu pripravni provesti u tim poslovima sav svoj život s uvjerenjem, da tim služe i časte svoga Stvoritelja i Gospodina; ta od ljubavi su ih i poštovanja prema njemu i uzeli na sebe.

2. Ponajprije neka se brinu za što veću čistoću savjesti i neka ozbiljno teže za onim krepostima, koje ovaj stupanj u Družbi navlastito rese i usavršuju, i bez kojih nipošto ne bi bili dostojni svoga staleža. Takove su: pòbožnost, duševni mir, pokornost, ljubav prema kreposti, težnja za savršenošću. Neka dižu dobrim primje-

*

rom domaće i izvanjske; nek budu zadovoljni s Martinim dijelom i dadu se na posleni život; neka osobito ljube Družbine Uredbe nastojeći da na slavu Božju budu korisnim njezinim članovima.

3. Ako ih u vrijeme, što je svima određeno za razmišljanje ili ispitivanje savjesti, zadržavaju drugi poslovi, neka imaju određeno vrijeme, što treba da im ga označi poglavar, u koje će ovršiti te vježbe, i neka ga provedu sa svim marom u Gospodinu.

4. Budući da im se za njihovu duhovnu korist ima svake sedmice tumačiti kršćanski nauk i svaki im se dan imaju davati točke razmišljanja, neka svi budu kod tih vježba i nastoje se njima okoristiti.

5. Da što stalnije napreduju u duhovnom životu, neka pohode često, a barem jednom na mjesec duhovnika, i neka s njim govore o svom duhovnom životu.

6. U svagdanjem odmoru neka govore ponajviše o onom, čim mogu

jedni drugima duhovno koristiti, a od zajedničkoga se mjesta za odmor neka ne udaljuju nasamo.

7. Nek imaju na pameti, da im je nesamo po 29. pravilu »Jezgre ustanova« držati u srcu sve za više od sebe i svakomu izvana iskazivati prostodušno i kao što dolikuje redovniku čast i poštovanje, što ga traži čiji stalež, već neka i s osobitom pomnjom nastoje da izvanjskom uljudnošću i načinom općenja očituju dužno počitanje i poniznost prema svim onima od naših, koji nisu braća laici, a po gotovu prema svećenicima.

8. Što je do siromaštva, premda se ta stvar tiče sviju, ipak poradi mnogih prilika, što ih braća imaju u raznim svojim službama, neka se brižno čuvaju, da ne bi što za se uzeli ili drugima dali, pozajmili, poslali ili takvo što učinili bez izričitoga poglavareva dopuštenja, i neka budu uvjereni, da se u tim stvarima može teško sagriješiti protiv zavjeta. A ako imaju posla s novcem, neka toč-

no zapišu primitak i izdatak i u označeno im vrijeme dadu račun o njemu.

9. Neka s velikim marom vrše svoje službe, a kad ih ovrše, ako im preteče štogod vremena, neka ga potpuno polože u druge duhovne ili tjelesne vježbe. Stoga će poći k poglavaru, da saznadu, što on određuje o tome.

10. Ministru kuće i drugim službenicima, od kojih su napose zavisni u svojoj službi, neka se marno pokoravaju i rado se puste od njih upravljati. A u službe druge braće neka se ne upliću; ipak neka budu vazda spremni da ih pomognu ili zamijene.

11. Neka se svaki u svojoj službi nastoji s velikom brigom držati onoga, što se svima našima u 17. općem pravilu preporučuje s obzirom na čistoću.

12. Treba li im radi njihove službe izaći iz kuće, neka pitaju poglavara, kad će ići, s kakvom ovlašću i kamo. A svi, koji dolaze u dodir s izvanjskima, neka paze, da ne postanu s njima domaći, već neka nastoje, da ih ozbiljnošću i razboritošću, riječima i vladanjem, što dolikuju redovnicima, dižu u dobru. Isto tako neka nastoje svjetovnim pomoćnicima, ako imaju takovih u službi, prednjačiti uzornim redovničkim životom i ljubavlju k radu.

13. Budu li određeni da prate koga između naših u pohode izvanjskomu svijetu, osobito ženskima, neka znaju, da im je dužnost od svoje volje prijaviti poglavaru, makar taj i ne pitao, ako su ih s koga mu drago razloga ostavili same. Izuzima se, ako možda kod pohoda muškarcima svjetuje razum, da se poradi velika njihova ugleda ili naravi poslova ne pušta pratilac k takovu razgovoru.

14. Premda im je nastojati, kao što se kaže u 40. općem pravilu, da bližnjega, kad se desi prilika, poboljšavaju pobožnim razgovorima, da ga potiču savjetom i nagovaranjem na dobra djela, osobito na ispovijed i čestu pričest, ipak će paziti, da ne

prijeđu granica, što im se u tom pravilu propisuju riječima »prema svojem stupnju«.

15. Nije im dopušteno čitati ni držati ni koje knjige niti novina bez dopuštenja poglavareva; njemu pripada da im označi one, koje mu se budu činile korisnima za njihovo duhovno dobro ili za bolje vršenje njihove službe. A bez dopuštenja provincijalova neka se ne zanimaju knjigom dalje, no što su je znali kod ulaska, već neka im bude dosta da služe Kristu Gospodinu u prostodušnosti i poniznosti.

16. Da što radosnije i s većom utjehom vrše svoje službe, neka često promišljaju, kako je isto takve Krist Gospodin naš toliko godina vršio u kući nazaretskoj i tim ih posvetio; on pače priznaje i naplaćuje kao da je njemu samomu učinjeno, što se čini za poslugu braće njegove.

17. Napokon neka drže na pameti, što je blaženi naš Otac Ignacije ostavio u pismu: kao što je osobita zadaća svećenika i duhovnih radnika da pomažu Družbi ispovijedanjem, propovijedanjem, tumačenjem kršćanskoga nauka i drugim obučavanjem, tako je zadaća braće da vrše sve niže i poniznije službe, koje im se odrede. Pomažući Družbi u tim poslovima, da se ona može slobodnije dati na spasavanje duša, neka budu uvjereni, da služe istomu Gospodaru sviju, jer to čine od ljubavi i poštovanja prema Bogu. Stoga moraju biti spremni sa svom poniznošću i ljubavlju da točno vrše, koliko bude moguće, povjerene im službe. Tim će steći nesamo cijelu plaću za svoj trud i znoj, nego će također postati dionici sviju dobrih djela, što ih se Bog bude dostojao činiti po čitavoj Družbi na službu i slavu svoju, pa i svih oprosta i milosti, što ih je Apostolska Stolica dobrostivo podijelila našima na korist njihovih duša.

Pravila sakristana.

1. U svemu, što se tiče crkvene službe, pokoravat će se nadstojniku crkve.

2. Neka savjesno pazi na čednost u hodu, licu i govoru kao u crkvi tako i u sakristiji, i sve njegovo vladanje neka odaje ono poštovanje, što treba da se iskazuje svim svetim stvarima, osobito Presvetomu Sakramentu.

3. Šutnju u crkvi i sakristiji neka prema 24. općem pravilu brižljivo drži sam i nastoji, da je drže i njegovi pomoćnici.

4. Brinut će se, da svaki svećenik ima svoj amikt i purifikatorij; i ti će se spremati na svome mjestu.

5. Gledat će, da nigda ne ponestane vode, gdje svećenici umivaju ruke.

6. Pazit će, da odijelo, što ga oblače svećenici, koji hoće da služe Mi-

su, bude dobro udešeno, i dobro će ih ogledati prije nego izađu iz sakristije.

7. Neka gleda — ako nije ta skrb povjerena drugomu — da svećenici, koji hoće da služe Misu, imaju na vrijeme ministrante, kako ih je odredio poglavar, i neka uči ove, ako su vanjski, kako će pobožno i pobudno dvoriti kod sv. Mise. A ako sam dvori, neka u svemu prednjači drugima svojim primjerom.

8. Hostije, koje se imaju posvetiti, nek budu dobro načinjene i skorašnje. A koje će se dijeliti vjernicima, da se ne nabacaju u ciborij bez reda, već neka se pojedine zgodno u njemu rasporede, pošto su se prije odstranile mrvice, što ih se možda drže, ili ako ih treba veoma mnogo prirediti, neka se prije lako protresu na situ. Posvećene pak hostije, bile za pričest vjernika ili izlaganje Presv. Sakramenta, treba da se često obnove, a stare da se potroše, kako bi se uklonila svaka pogibelj, da se ne pokvare.

9. Vino, što se pripravlja za sv. Misu, da bude nepomiješano i čisto, tako i voda nek bude čista.

10. Oltari treba da su dobro priređeni i prema vremenu urešeni; a više od ostalih treba da je urešen oltar, u kojem se čuva Presveti Sakramenat.

11. Pred svetohraništem, u kojemu se pohranjuje Presv. Sakramenat, neka bez prestanka danju i noću svijetli barem jedna svjetiljka. Ključ svetohraništa neka ne ostaje na oltaru, već ga treba brižno čuvati onako, kako je odredio nadstojnik crkve.

12. Osobitu brigu nek ima, da sve i u crkvi i u sakristiji bude čisto, to čistije, što je uže vezano sa službom Božjom. Stoga treba da se svi ti predmeti u svoje vrijeme pomnjivo očiste, kao što se već traži za koji od njih, a treba li što popraviti ili obnoviti, neka na vrijeme spomene nadstojniku, tako da se ne upotrebljava ništa, što bi bilo slomljeno, razderano ili prljavo.

13. Čisto treba čuvati ponajprije posuđe, rublje, sveto odijelo, posudice za vino i vodu, oltare, oltarnike i drugi ures oltara. Ni redovnici laici ne smiju, prema odredbi svetih kanona, prati korporalâ, purifikatorija ni palâ, osim da ih je oprao prije klerik, koji ima više redove, a vodu, u kojoj je to prano, treba izliti u sakrarij, ili ako toga nema, u oganj. Što se pak daje u pranje, treba kod davanja i primanja prebrojiti i zapisati broj.

14. Crkveni će se pod čistiti barem dvaput u sedmici, a i češće, ako je potreba, napose uoči svetkovina. Često će se također oprašiti propovijedaonice i ispovijedaonice, kipovi i slike, stolice i klupe, sagovi, drugo pokućstvo pa i sami zidovi. Paziti je, da se crkva i prozrači u svoje vrijeme.

15. S posuđem, rubljem, svetom odjećom i svim drugim, što pripada

službi Božjoj, treba oprezno postupati, iza službe sve prikladno i dostojno postaviti na svoje mjesto i dobro zatvoriti ormare, u kojima se to čuva.

16. Nek pazi, da škropionica bude čista i ne ostane bez blagoslovljene vode.

17. Neka bez otezanja zove u crkvu one od svećenika označenih za ispovijed, koji su poimence traženi. Ako pak nisu traženi poimence, neka ih zove po redu, koji mu je propisan, i koliko je do njega, neka nastoji zadovoljiti sve, koji hoće da se ispovjede.

18. Dopuštajući stranim svećenicima da služe Misu držat će se vjerno onoga, što mu naredi nadstojnik.

19. Ljudima, koji što traže, neka nastoji, koristeći im duhovno, udovoljiti ili sam ili da upita o tom nadstojnika ili ih pošalje k njemu; nadstojnik treba da mu dade naputak, kako mu se vladati, kad tko traži

Mise ili molitve ili daje milostinju. A bude li kada trebalo da govori sa ženskima, učinit će to oborenih očiju i što kraće.

20. Ako tko traži nešto, u čemu bi ga bolje zadovoljio vratar, poslat će ga na kućna vrata; isto tako one, koji bi htjeli unići na vrata, što vode iz crkve u kuću, osim ako su to takovi muškarci, prema kojima treba da po naputku poglavarevu postupa s posebnom pažnjom; nikada pak neka se ta vrata ne ostavljaju otvorena.

21. Ako opazi, da se tko tako vlada u crkvi, kako se ne pristoji za kuću Božju, neka ga čedno opomene.

22. U crkvena će zvona zvoniti prije službe Božje, kako mu se naredi; ujutro, opodne i navečer u znak pozdrava Gospina; isto tako, gdje je običaj, čim tko od naših premine, da svak prema svojoj pobožnosti preporuči njegovu dušu Bogu.

23. Crkvena vrata neka savjesno otvara i zatvara u određene sate. A

dok crkva bude otvorena, neka brižno pazi, da ne bi ostala bez dužnoga nadzora. Uvečer pak, prije nego se zatvori, neka bude na oprezu, da se ne bi gdje krio tat. Ključeve nek odnese k poglavaru, ili — ako je takav običaj u provinciji — k ministru.

Pravila bolničara.

1. Neka se pokorava nadstojniku zdravlja u svemu, što se tiče njegove službe i neka ga o svemu savjesno obavješćuje.

2. Neka se brine za nemoćnike i čim dozna za njihovu bolest, pa mu se stvar učini nešto ozbiljnijom, neka upozori nadstojnika zdravlja, koji će mu reći, treba li odmah zvati liječnika, i bit će nazočan, kadgod liječnik pohodi bolesnike.

3. Ne će propuštati ni mijenjati ništa od onoga, što liječnik odredi; pazit će i na određeno vrijeme, u koje mu je davati prikladno jelo, pilo i ljekove; stoga će bilježiti sve, što liječnik propisuje. A čuvat će se, da ne bi on sam htio biti liječnikom; ni u lakšoj bolesti ne će upotrebljavati nikakvih drugih ljekova osim onih, što ih u sličnoj prilici obično propisuje liječnik.

4. U stalne će sate paziti i bilježiti, koliku temperaturu ima bolesnik, i ako treba što drugo ubilježiti po nalogu liječnikovu.

5. Neka gleda, da se na vrijeme kupe stvari, što ih treba dati bolesniku, i da budu dobre i daju mu se dobro priređene. Opazi li u tom kakav nedostatak, neka svakako javi poglavaru; a od njega će doznati, što on sam može u tom učiniti.

6. Nastojati mu je da tješi i veseli bolesnika nesamo onim, što je odobrio liječnik, već i duhovnim i veselim riječima; da ga obraduje i cvijećem i sličnim. A ako bolesniku nije zabranjeno čitati, pitat će poglavara, koje mu knjige može dati, da se zabavi i duhovno okrijepi.

7. Pitat će poglavara ili onoga, komu je to povjereno, koje od naših smije pustiti ili pozvati, da pohode i zabavljaju bolesnike. Ipak neka pazi, da gledajući ugoditi nemoćnicima ne učini ništa, što bi im ikako moglo naškoditi; napose onima, koji

imaju vrućicu, neka se ne dopuštaju dugi razgovori.

8. Onima, koji se oporavljaju, ne će dati da ustanu prije, nego dopusti liječnik, a zdušno će se brinuti za njih i kad ostave bolnicu. Pazit će isto, da im se dotle daje ono, što je liječnik propisao, dok se bude poglavaru činilo prikladnim.

9. Ako je bolest priljepčiva, brižno će uklanjati pogibelj okuženja prema liječnikovoj odredbi.

10. Ljekovi, što treba da ih ima kod kuće, neka se čuvaju na prikladnu mjestu i nek se u svoje vrijeme obnavljaju po liječnikovu mišljenju, da ne izgube moći ili ne postanu i pogibeljni.

11. Najpomnije će se brinuti za čistoću kao za poglavitu stvar u svojoj službi. Stoga treba da su što čistije sobe bolesnikâ, sve stvari, koje im služe i čitava bolnica; postelje da su lijepo uređene; rublje na posteljama i odijelo na bolesniku da se često mijenja. Zrak da je čist i da se često obnovi. A sam bolničar nek često

pere ruke, osobito prije i poslije nego takne rane ili što slično, ili prije nego priredi bolesniku jelo. Nek ima gornje haljine, koje će se često prati. A kad bolesnik ostavi bolnicu, neka se soba pomnjivo očisti i čisto prozrači.

12. I on i pomoćnici njegovi neka strpljivo i s ljubavlju snose muke i teškoće, koje se gdjekada dese kod njege bolesnika. No kako se u jednu mora starati, da bolesnici ne budu bez posluge, koja ih ide, tako mu je u drugu paziti, da predugo bdjenje, prekomjeran napor ili kužna bolest ne naude zdravlju njegovu ili njegovih pomoćnika.

13. Čvrsto čuvajući tajnu svoje službe neka šuti o svima pa i manjim stvarima, za koje bi bolesniku manje drago bilo, da se doznaju.

14. Kako se našima i kad boluju od lakše bolesti isto kao posve zdravima ima dati sloboda da primaju, ako hoće, svaki dan sv. pričest, nek pazi, da bude pripravno sve, što se traži, i soba pristojno uređena. A

što se tiče teško bolesnih, neka ne propusti udesiti s poglavarom i nadstojnikom, da im se dadu na vrijeme svi sakramenti.

15. Čim tko umre, neka bolničar upozori na to onoga, koji zvoni u zvono kućno — ili i crkveno, gdje je običaj —.

16. Nek se poskrbi, da se tjelesa onih, koji zamijeniše ovaj život boljim, opreme po običaju toga kraja za ukop — klerici nek se zaodjenu svetom odjećom, kakvu već traži sv. red, što ga je koji primio —. Neka se s velikom pažnjom izlože na pristojno uređenu mjestu.

Pravila vratara.

1. Imena svih ukućana nek budu napisana na ploči blizu kućnih vrata; koji izlaze iz kuće, označit će svoje ime; ovi će reći vrataru, kad se misle vratiti.

2. Kad čuje zvonce, neka se žuri k vratima, i ako se bude dalo, neka ne otvarajući vrata uredi posao na mali prozor s onima, koji dođu.

3. Kad izvanjske osobe hoće da govore s kojim od naših, koji je kod kuće, nek ih povede na mjesto određeno za razgovore, i ako poglavar dopusti, nek marljivo traži onoga, kojega žele.

4. Neka nikoga ne zove k vratima izvan određenoga vremena niti ikomu išta javlja u nezgodno vrijeme, kao dok se blaguje, osim da je stvar nužna ili da drukčije traži ugled osobe i poglavaru je po volji.

5. Ako tko od izvanjskih traži nekoga, koji nije kod kuće, neka čedno upita, tko je, koji traži, i što hoće, pa neka to pomnjivo zapiše, da prema pravilu, danom od poglavara, obavijesti traženoga, kad se vrati.

6. Neka nastoji sa svima tako općiti, da odu zadovoljni i dignuti njegovom uljudnošću, razboritošću, čednošću, pobožnim načinom govora i duhovnim riječima. Sa ženskima nek bude još oprezniji i neka ih ukratko otpravi. Neka govori glasom tihim prema 26. općem pravilu i neka u tome bude drugima uzor.

7. Opazi li da netko voli rastezati razgovore s izvanjskima, neka svakako obavijesti o tom poglavara.

8. Sva pisma, ceduljice i što se god šalje ukućanima, neka na vrijeme preda poglavaru ili onomu, koga je on označio, a oni, kojima se to šalje, neka ne doznaju, da je primljeno. Ni pisma kojeg ukućana ni čega sličnog nek ne daje izvanjskima bez poglavareve naredbe.

9. Ni od koga izvanjskog ne će primati nikakve stvari na pohranu osim da to naredi poglavar.

10. O milostinji, koja se bude slala na vrata, nek dozna, što hoće poglavar, i neka to učini.

11. Kad siromasi dođu na vrata da traže milostinju, neka im prijazno odgovara i brižno pogleda, što bi im se po volji poglavarevoj moglo dati, pa neka im to ljubezno udijeli.

12. Neka pomnjivo pazi, da govorionice i druga mjesta uz vrata budu vazda vrlo čista.

13. Nek dobro zna, koji su dijelovi kuće pod zakonom klauzure, i nek ima na pameti, da taj zakon veže pod teški grijeh.

14. Vrata nek budu vazda zaključana i nek se ključ ne ostavlja u njima. A uvečer će u određeni sat zatvoriti kućna vrata i prije nego pođe spavati, poći će da preda ključeve poglavaru ili — ako je takav običaj u provinciji — ministru, i prijavit će, ako se tko nije vratio kući. Poslije već ne će bez izričnoga dopuštenja

poglavareva ni radi kakva razloga otvarati vrata.

15. Kada dođe liječnik da pohodi bolesnike, pozvonit će da mogu biti nazočni nadstojnik zdravlja i drugi, kojima je to dužnost.

16. Znak će zvonom dati za zajedničke pobožnosti, za prvi i drugi stô i svršetak odmora, osim da je ta skrb povjerena drugomu.

17. Neka se s odobrenjem poglavarevim zanima kakvim korisnim poslom u vrijeme, što mu ostaje slobodno od službe, tako da se prema 44. pravilu »Jezgre ustanova« ukloni besposlici, a ipak se ne odvrati od brižna vršenja svoje službe.

Pravila rušničara.

1. Neka čuva sve rublje, i laneno i vuneno i štogod pripada odijelu, pače i obući, ako je potrebno; nek veoma brižno pazi na to kao na stvari, koje pripadaju Kristovim siromasima.

2. Rušnica nek bude čista i neka se barem jednom svake godine brižljivije očisti; treba je često zračiti i marno nastojati, da se ukloni svaka pogibelj pokvarenja, osobito kod vunenoga rublja.

3. Sve stvari treba povrstati prikladnim redom i na svom mjestu. A ona odjeća dolnja i gornja, koja se našima daje za njihovu porabu i koju idući u drugu kuću, mogu ponijeti sa sobom, neka se čuva odijeljena od zajedničkoga rublja, označena svojim znakovima, svaka u svom posebnom pretincu.

4. U kućama probacije čuvat će na posebnom mjestu ono, što je do-

nio koji od novaka i čim se zasad ne služi, a označit će to imenom onoga, koji je donio, dok se taj iza dvije godine novaštva ne zavjetuje prvim zavjetima.

5. Pazit će, da se odijelo naših na vrijeme uredi, očisti ili pokrpi, a da ne trpi ni redovničko siromaštvo niti se nosi što razderano i prljavo. O kojem bude mislio, da nije više za porabu, pokazat će ga ministru, i učinit će se, što taj odluči. Neka također razgleđava, kojima treba odjeće, da rekne ministru. A neka nikomu ništa ne daje bez potrebnoga dopuštenja, koje treba da je posebno, kad se radi o novom odijelu.

6. Svake subote neka razdijeli po svim sobama čisto rublje a rubeninu za postelje tako često, kako se određuje u običajniku provincije.

7. Sve rublje, što ga bude dao na porabu blagovaoničaru, kuhaču i drugim službenicima, nek daje i prima na broj.

8. Isto tako neka bilježeći broj daje i prima sve, što se dalo krojaču,

postolaru ili u pranje, da se popravi ili opere.

9. Neka se pobrine, da se svake godine pokrpe blazine i očiste pokrivala.

10. Pazit će, da se redovito pranje brižno vrši, ali da se pri tom ne upotrebljava kakvo pomagalo, kojim se odjeća uništava. A koja je služila nemoćniku, što ima priljepčivu bolest, ne će se miješati s drugom i prat će se napose, kako to već odrede poglavari prema liječnikovu mišljenju.

11. Imat će knjigu, u kojoj su popisane sve stvari, što ih čuva i što su za opću porabu; posebno će zapisati, što se novo napravi, navodeći datum i ime onoga, za koga se napravilo; tako će moći da dade račun o svojoj službi, kad poglavar zaište.

12. Ako je u kojoj kući ova služba razdijeljena među više njih, svaki će od tih vršiti onaj dio ovih pravila, koji se njega tiče.

Pravila nabavljača.

1. Nek bude brižljiv u kupovanju, koje mu se povjerava. Roba, što je kupuje, nek bude dobra i što je moguće povoljnije cijene, makar se moralo i dalje ići po nju, no ipak neka to bude kod trgovaca, kod kojih hoće poglavari.

2. Osobito će mu drago biti 8. pravilo braće. Zato će pribilježiti, koliko je novaca dobio od prokuratora i u što ih je potrošio, i njemu će dati račun o primitku i izdatku na rokove, koji mu budu određeni. I ništa ne će kupovati bez potrebnoga dopuštenja.

3. Neka nastoji, koliko može, da svojom razboritošću i čednošću diže u dobru one, s kojima opći i da im duhovno pomaže pobožnim razgovorima, koliko dolikuje njegovoj službi. A neka se pazi, da ne bi bez koristi

obilazio gradom, i kad se vrati kući, nek ima na pameti 35. opće pravilo o svjetovnim glasovima, koji se ne smiju pripovijedati nepromišljeno i bez koristi.

Pravila djelitelja

ili čuvara smočnice i pivnice.

1. Dijeleći stvari držat će se poglavareve odredbe i ne će nikomu ništa dati bez dopuštenja. Premda uopće mora paziti, da bude jednako svima, ipak će se prema dobivenom nalogu obazirati na bolesnike i one, koji se oporavljaju.

2. Brinut će se, da sačuva živež, što mu je povjeren, držat će ga u zatvorenom mjestu i paziti, da se ne bi pokvario; stoga će obaći često smočnicu i druga mjesta, gdje se čuva a bude li pogibelj, da se pokvari, obavijestit će ministra.

3. Isto će tako navrijeme upozoriti ministra ili prokuratora — kako mu već bude određeno — da se nabavi druga hrana prije nego se dotadašnja posve potroši.

4. Imajući na pameti siromaštvo brižljivo će čuvati, što ostane od

stolova, da se tim mogu poslužiti i ukućani i izvanjski siromasi, kako već hoće poglavar.

5. I smočnicu i sve, što je u njoj, nek drži čisto.

6. Gdje se našima daje na stô vino, neka se skrbi za pivnicu, kako traže prokušani običaji toga kraja.

Pravila blagovaoničara.

1. Neka nastoji, da blagovaonica i sve, što je u njoj za porabu, bude što urednije, a zrak vazda čist.

2. Stolnjake i ubruse promijenit će jednom na sedmicu, a sve će rublje izbrojiti, kad ga prima i vraća.

3. Brinut će se, da blagovaonica ne bude bez posuđa i drugoga, što treba u njoj, i da sve bude što čistije, pa će s tim oprezno postupati, da se ne razbije; a gledat će, da se i noževi naoštre, kad treba.

4. Nek ima u pripravi mali stô.

5. Posude s pićem nek se postave na stô malo prije blagovanja i neka se smjeste na pločice, a u isto doba nek pogleda, da li je sve pravo pripravljeno i dobro namješteno.

6. Pazit će, da se savjesno donosi jelo, što se ima dati bolesnicima; a beć poglavareva dopuštenja ne će niko-

mu dati ništa izvan onoga, što se obično daje.

7. Prije nego ustanu od stola, treba donijeti nekoliko tanjura, da svak očisti mjesto ispred sebe.

8. Kad se svrši prvi stô, neka što prije priredi drugi i neka se za nj brine jednako kao i za prvi.

9. Ostatke će sa stolova pobrati i predati ih onomu, kojemu je dužnost da ih prima, bio to kuhač, djelitelj ili čuvar smočnice i pivnice.

10. Kad se pospreme stolovi, blagovaonica će se prozračiti, u svoje vrijeme pomesti, i sve će se dobro urediti. A ako tko za blagovanja ne bi šutio ili bi učinio što manje čedno, obavijestit će o tom ministra.

11. Nek ima popis stvari, koje se upotrebljavaju u blagovaonici, da bude spreman dati račun, kad ga zatraže od njega, i neka te stvari čuva na mjestu određenu za njih.

Pravila kuhača.

1. Na sebi, na svojoj odjeći i u svemu, što se tiče njegove službe, pazit će na čistoću i nastojati, da i drugi paze na nju.

2. Što se tiče vrste jela ili veličine obroka, u tom će se držati onoga, što hoće poglavar, a to će mu u posebnim slučajevima razjasniti ministar.

3. Brižno će se truditi, da se sva jela donose na stô i dobro ugotovljena i u nekoj raznoličnosti, a još će savjesnije na to paziti, ako se imaju dati bolesnicima ili onima, koji se oporavljaju.

4. Dok reže i dijeli meso, ribe i drugo, što će se donijeti na sto, ne će se toga nipošto ticati prstima, nego će se poslužiti viljuškom ili nožem.

5. Sva jela nek budu gotova, kad treba; za drugi mu se stô jednako pobrinuti kao i za prvi.

6. Neka ne dopusti, da itko drugi osim bolničara štogod napose kuha ili ugotovlja za koga, a i sam neka ne čini to bez nužnoga dopuštenja.

7. Skrbno će paziti, da ne pogori više drva, ugljena i takva čega, no što je potrebno. Jednako će se skrbiti za druge stvari, što ih troši, da se, kao što dolikuje redovničkom siromaštvu, ništa ne potroši uzalud.

8. Imajući na pameti siromaštvo čuvat će, što ostane od stola i bude predano njemu, da se tim mogu poslužiti i ukućani i izvanjski siromasi, kako već hoće poglavar.

9. U knjižici će imati popis stvari, koje se upotrebljavaju u kuhinji i njemu ih je čuvati.

10. Ako ima pomoćnika, trudit će se, da ga riječju i primjerom diže u dobru, osobito novake.

Pravila buditelja.

1. Ujutru će u određeni sat zvoniti i odmah će poći od sobe do sobe te sve probuditi. Četvrt sata izatoga pohodit će opet sobe.

2. I one će buditi i poslije pohoditi, koji s dopuštenjem ustaju u drugi sat.

3. Ministru će dati račun o svojoj službi svake sedmice, a poglavaru, kao što taj sam odredi; njih će obavijestiti, ako opazi, da tko nije ustao navrijeme.

Pravila noćnog pazitelja.

1. Četvrt sata otkako je dan znak za počinak, krenut će kućom, pogasiti svijeće — osim onih, koje treba da gore svu noć — i vidjet će također, je li svak ugasio kod sebe svijetlo.

2. Ministru će dati račun o svojoj službi svake sedmice, a poglavaru kao što taj sam odredi; njih će obavijestiti, ako opazi, da tko nije ugasio svijetlo navrijeme.

Iskre
svetoga našega Oca Ignacija.

1. Ovo neka ti bude u radu prvo pravilo: tako se uzdaj u Boga, kao da sav uspjeh stoji samo do tebe, a nimalo do Boga; no tako se laćaj posla, kao da će sve učiniti sam Bog, a ti ništa.

2. Koji poglavarevu zapovijed izvršuju izvanjskim činom ali nerado i ne slažući se s njegovim mišljenjem, ti treba da se ubroje među robove najniže vrste.

3. Koji se pokoravaju samo voljom, dok im se razum protivi, ti su samo s jednom nogom u redu.

4. Hoću i neću ne stanuju u našoj kući.

5. Štogod nasamo govoriš, tako reci, kao da govoriš pred mnoštvom ljudi.

6. Više treba cijeniti odricanje vlastite volje nego uskrsavanje mrtvih.

7. Samo onaj nek o sebi drži, da zaslužuje ime redovnika, koji je istisnuo iz svoje unutrašnjosti nesamo svijet nego i samoga sebe.

8. Kud i kamo više treba nastojati da krotimo unutarnjega čovjeka negoli tijelo, i da prije skršimo neuredne sklonosti duše negoli kosti.

9. Teže je nadvladati duh nego trapiti tijelo.

10. Izgovaranja našega tijela neka nam vazda budu sumnjiva, tijelo naime običava bježati od napora, jer da je tobože slabo.

11. Oluja, koja bjesni protiv nas bez naše krivnje, znak je, da će domala doći uspjeh.

12. Iskustvo nas uči, da se ondje nadati većem plodu, gdje je mnogo protivština.

13. Promjena podneblja ne mijenja ćudi; ako nesavršen čovjek ne ostavi sebe, teško da će biti bolji drugdje nego tamo, gdje jest.

14. Obično se krije više pogibelji u tom, kad netko ne mari za male grijehe, negoli kad ne mari za velike.

15. Prije navale istraži đavao, s koje je strane čovjek slabiji i nemarniji, a tada upravi tamo bojne strojeve, tu ga pritisne.

16. Zapriječiš li svim naporima i brigama ovoga života i jedan jedini smrtni grijeh, dosta si naplaćen za sav taj trud.

17. Kada tko opazi, da je pogriješio, neka ne klone duhom; i pogreške koriste zdravlju.

18. Zao čovjek rado sumnjiči druge; tako i onaj, koji trpi od vrtoglavice, misli, da se sve okreće.

19. Ne mjeri se napredak po licu, kretnjama, blagoj ćudi ili ljubavi samoće, već po tome, kako tko umije svladavati sama sebe.

20. Veoma je korisno za napredak, ako imaš prijatelja, koji te smije upozoriti na tvoje pogreške.

21. Lijen se čovjek mnogo godina ne može uspeti na onaj stupanj kreposti, na koji se revan popne u malo vremena.

22. Nadvladaj sebe, jer budeš li se nadvladao, steći ćeš na nebu sjajniju krunu od onih, koji su blaže ćudi.

23. Tko je tolikom dužnošću kao vi vezan služiti Bogu, taj ne može biti zadovoljan s običnim trudom i radom.

24. Nemarnost i mlitavost čine lijenčini posao teškim.

25. Novaku: Ja hoću, sinko moj, da se smiješ i da budeš veseo u Gospodinu: redovnik nema ni jednoga razloga da tuguje, a ima mnogo njih, da se raduje. A da budeš uvijek veseo i radostan, vazda budi ponizan i vazda poslušan.

26. Ni s kim, bio on kako mu drago opak, ne ćeš govoriti o Božjim stvarima, a da ne bude od toga mnogo koristi.

27. Odmor se ne drži samo zato, da ne naškodi učenje poslije blagovanja, nego i zato, da se braća druže, da se razgovaraju, upoznaju i paze: to potiče i raspiruje bratsku ljubav.

28. Tri su pouzdana znaka prave redovničke kuće: točno držanje klauzure, čistoće i šutnje.

29. Tko hoće da uniđe u red, neka zna, da ne će u njemu imati trajna i mirna boravka, ako ne prijeđe preko praga s objema nogama, to jest s voljom i sudom.

30. Sav koliki med, što se može sabrati s cvijeća ovoga svijeta, ne sadržava u sebi toliko slatkosti, koliko žuč i ocat Gospodina Isusa.

31. Nitko ne radi više do onoga, koji samo jedno radi.

32. Duševne bolesti jednako nastaju od mlakosti kao i od prevelike revnosti.

33. Kao što se klin klinom izbija, tako treba izbiti nastojanje nastojanjem, naviku navikom.

Jezgra i svrha naših ustanova.

Naš stalež zahtijeva, da budemo ljudi raspeti svijetu i svijet raspet nama; da budemo, velim, novi ljudi, koji su svukli strasti, da se obuku u Krista, koji su sebi mrtvi, da živu pravdi; ljudi, koji se po riječima sv. Pavla pokazuju kao sluge Božje u trudu, u bdjenju, u postu, u čistoći, u znanju, u dugotrpljivosti, u blagosti, u Duhu Svetom, u nehinjenoj ljubavi, u riječi istinitoj; ljudi, koji s oružjem pravde na desno i na lijevo, slavom i sramotom, zlim glasom i dobrim glasom, u sreći i nesreći nastoje da i sami stupaju velikim koracima prema nebeskoj domovini i rade iz sve moći i s najvećom revnošću, da i druge onamo dovode imajući vazda pred očima najveću slavu Božju.

ODABRANA MJESTA
IZ
IZVATKA.

Odabrana mjesta
iz
Izvatka Uredaba.

GLAVA I.

Skrb za duh i redovnička stega

Izvadak br. 171—257.

I. Vršenje Ustanova i Pravila.

1. Neka naši imaju na pameti, da izvrsnost nekoga duhovnog reda ne stoji do toga, da obiluje izvrsnim zakonima, nego do toga, da redovnici savkoliki svoj život provode kao što naređuju zakoni. Stoga treba da svi i svaki pojedinac, poglavari kao i podložnici, uređuju svoj život po njima i tako nastoje težiti za savršenošću svoga staleža (171 § 1).

Štoviše svi se ustrajno trudimo, da ne zanemarimo ni truna savršenosti, što je možemo postići s milošću Božjom, ako potpuno držimo sve

ustanove i pazimo u svemu na duh naših Uređaba (171 § 2).

Svi, naročito oni, koji se odlikuju dobi, službom i sposobnošću, neka se slažu s poglavarima u nastojanju, da se što bolje vrše pravila (171 § 3).

2. Opća pravila Družbe obvezuju sve, također profese svečanih zavjeta i svršene koadjutore (172 § 1).

Svi neka jezgru ustanovâ, opća pravila i pravila svojih služba imaju i razumiju te ih čitaju i usvoje. A jezgra će se ustanova i opća pravila čitati svaki mjesec za blagovanja (172 § 2).

Pravila skolastikâ neka se javno čitaju u našim kolegijima dva ili tri puta na godinu (172 § 3).

Osim toga neka se u određena vremena čita kod stola ono, što prema prilikama i potrebama vremena odredi general da se javno čita (172 § 4).

3. Svak mora izvršiti koju mu drago pokoru, što mu se naloži radi nedostataka i nemara njegova ili drugog čega. Tu pokoru neka svatko

primi drage volje, s pravom željom, da se popravi i napreduje u duhovnom životu, makar mu se naložila radi nedostatka, u kojem nije kriv (173 §1).

Štoviše, nekoliko će puta u godini svi zamoliti poglavara, da im naloži pokore za nemar u držanju pravila, da tom brigom dokažu, koliko im je do njihova duhovnoga napretka na putu Božjem (173 § 2).

4. Neka svi barem dva puta u godini, za vrijeme kad se obnavljaju zavjeti (i u kućama gdje se ne obnavljaju) pođu do kućnoga poglavara, da obnove potrebne ovlasti i opća dopuštenja. Ostaje u snazi hvale vrijedni običaj mnogih provincija, u kojima se to obnavlja svaki mjesec (174 § 1).

Opća pak dopuštenja u hrani i spavanju i kućnoj stezi, neka se zamole od provincijala, kad pohodi kuću, a taj ih redovito ne će potvrditi prije nego što je govorio s poglavarom (174 § 2).

II. Neka opća pravila savršenosti.

5. Svi neka nastoje imati pravu nakanu, nesamo što se tiče njihova staleža, već i u svakoj pojedinoj stvari. Pri tom neka idu vazda prostodušno za tim, da služe i omile dobroti Božjoj više radi nje same i radi ljubavi i izvanrednih dobročinstava, kojima nas je pretekla, nego što bi se bojali kazne ili se nadali nagradi, premda i tim treba da se potpomažu (175 § 1).

U svemu neka traže Boga ostavivši, koliko je moguće, ljubav svih stvorova, da svukoliku ljubav prenesu na njihova Stvoritelja, pa ljube njega u svim stvorovima i sve u njemu prema presvetoj i božanskoj volji njegovoj (175 § 2).

6. Veoma će koristiti, da se što pobožnije vrše onakvi poslovi, u kojima se više vježba poniznost i ljubav. I uopće govoreći, što se tko uže priljubi Bogu i darežljiviji se pokaže prema višnjemu Veličanstvu, to će i sam više osjetiti darežljivost Božju

te će iz dana u dan bivati sve sposobniji da obilnije prima milosti i darove duhovne (176).

7. Neka se u svojim duhovnim vježbama čuvaju opsjena đavolskih i brane se od svih napasti. Ujedno neka znaju pomagala, kojima će ih nadvladati, i neka svojski nastoje oko toga, da steku prave i temeljite kreposti, dao im Bog više ili manje duhovne utjehe. A svagda im se valja truditi, da sve savršenije služe Bogu (177).

8. Napasti treba preteći tako, da činimo ono, što je njima protivno. Opazi li se na primjer, da tko nagiblje na oholost, neka vrši što prostije poslove, koji se budu činili prikladnima da ga ponize. To vrijedi i za druge zle sklonosti duševne (178).

9. Neka svi što brižljivije nastoje da očuvaju vrata sjetila svojih, osobito očiju, ušiju i jezika, od svake neurednosti te se održe u miru i pravoj nutarnjoj poniznosti i pokažu je u šutnji, kad je šutjeti, a kad treba govoriti, u promišljenim i u pobudnim

riječima, u čednosti lica, ozbiljnosti hoda i svih kretnja bez ikakva znaka nestrpljivosti ili oholosti. A u svemu neka daju i žele davati drugima prvenstvo držeći u srcu sve za više od sebe i iskazujući svakomu prostodušno i kao što dolikuje redovniku čast i poštovanje, što ga traži čiji stalež. Tako će, motreći jedni druge, rasti u pobožnosti i hvaliti Gospodina Boga našega, kojega neka svaki gleda u drugomu kano u Božjoj slici (179).

10. Dok su zdravi, neka se svi bave duhovnim ili vanjskim poslovima, da besposlici, izvoru sviju zala koliko je moguće, ne bude mjesta u našoj kući (180).

III. Pobožne vježbe.

11. Svi će držati, da je nastojanje oko duhovnoga života od najveće znamenitosti, pače da je duša svega našeg živovanja i djelovanja. To će cijeniti više nego išta drugo i bit će uvjereni, da dobro Družbe stoji do

toga nastojanja. Stoga neka svi upotrebljavaju svoje vrijeme za duhovna vježbanja i neka prema mjeri dobivene milosti Božje nastoje steći pobožnost (181 § 1).

A poglavarima se po općem crkvenom pravu valja truditi, da se podložnici svojski prime pobožnih vježba, što ih nalažu pravila i ustanove (181 § 2).

12. Poimence neka svaki sa svim marom u Gospodinu uloži određeno mu vrijeme u svagdanje vježbe. Zato će svaki dan:

1. Razmatrati cijeli sat, kako je običaj u Družbi.
2. Ispitivati savjest četvrt sata opodne i navečer.
3. Čitati duhovno štivo i ujedno se pripraviti za jutarnje razmatranje kroz cijeli četvrt sata prije večernjega ispitivanja savjesti. Kojima to vrijeme nije dosta, za njih neka se pobrinu poglavari. A koji nisu dužni moliti brevijara, čitat će duhovno štivo i u drugo vrijeme, kako je gdje u provinciji običaj (182 § 1).

Osim toga svi će biti kod litanija i dodanih zajedničkih molitava, koje se prema pobožnom običaju mole svaki dan za potrebe Crkve (182 § 2).

13. Onima, koji su u zajednički sat spriječeni drugim poslovima, neka se odredi prikladno vrijeme za razmatranje i ispitivanje savjesti (183 § 1).

Svaki dan, za vrijeme razmatranja i ispitivanja savjesti, pouzdan će redovnik obići sve, pa i one, koji pomenute vježbe s dopuštenjem vrše u koje drugo vrijeme. Od toga su pohoda izuzeti oni, koji su radi službe ili kojega drugog zakonitoga razloga oprošteni od njega. Taj pohod neka katkada vrši ministar, pače i sam rektor (183 § 2).

Službe su radi od pohoda za vrijeme razmatranja i ispitivanja savjesti izuzeti poglavari, ministri, duhovnici i redoviti kućni ispovjednici (183 § 3).

U nedjelje i blagdane, kad su naši ujutro kod propovijedi, nije ispitivanje savjesti propisano (183 § 4).

Našima ne treba propisivati, da se molitve radi svi skupe na jednom mjestu; ipak se to može propisati braći s odobrenjem generalovim, kako je u nekim provincijama već dugo običaj (183 § 5).

14. Svi će svaki dan bogoljubno prisustvovati svetoj Misi (184 § 1).

Svećenici neka češće u sedmici služe svetu Misu i nastoje tako živjeti, da je mogu s pravom služiti svaki dan, kako je stari običaj u Družbi (184 § 2).

Neka ne propuste da se priprave za euharistijsku žrtvu pobožnim molitvama; a poslije svete Mise neka se zahvale Bogu za toliko dobročinstvo (184 § 3).

Služeći svetu Misu neka svaki točno vrši propisane obrede; tako neka izgovara riječi i vrši svaku drugi vanjski čin, da i druge diže u dobru i sebe sama u pobožnosti. Stoga ne će služiti svete Mise mnogo duže od pola sata, ni tako brzo, da ne ispuni pola sata (184 § 4).

15. Koji nisu svećenici, treba da barem svakih osam dana prime Presveti Sakramenat Euharistije; dà, neka im bude mila česta, pa i svagdanja pričest, kojoj neka slobodno pristupaju dobro pripravljeni redovnici i koju neka poglavar unapređuje među svojim podložnicima (185 § 1).

Ako je koji redovnik poslije svoje posljednje svete ispovijedi bio na tešku sablazan zajednici ili je počinio težak i vanjski grijeh, može mu poglavar zabraniti sv. pričest, dok se opet ne ispovjedi (185 § 2).

16. Neka se svi naši ispovijedaju barem svakih osam dana; poglavari su i po općem crkvenom pravu dužni odlučno raditi, da se ovaj propis vrši. A svećenicima dolikuje, da se ispovjede više puta u sedmici (186 § 1).

Svi, koji još nemaju posljednjih zavjeta, redovito će svakoga šestoga mjeseca ovršiti veliku ispovijed počevši od posljednje. Profesi pak svečanih zavjeta i svršeni koadjutori

treba da budu pripravni ovršiti svake godine isto tako jedamput veliku ispovijed (186 § 2).

17. Dvaput ili barem jednom u mjesecu, kako određuje običajnik provincije, držat će našima eksortu ili sam poglavar ili tko drugi, koji dobro poznaje naše Uredbe. U toj eksorti govorit će se o držanju ustanova i pravila, o onom, što se tiče odricanja, napretka u krepostima i svestrane savršenosti, osobito o bratskoj slozi i ljubavi. Mjesto eksorte može se katkada držati duhovni razgovor, pa i češće, ako to gdje dobro polazi za rukom (187 § 1).

Svi će slušati propovijed i sveto čitanje, kad se bude držalo u našoj crkvi, kako traži prokušani običaj koje provincije ili kuće (187 § 2).

18. Svećenici neka nastoje da brevijar mole pažljivo, pobožno i u prikladno vrijeme (188).

19 Naši neka češće u danu, prema pobožnom običaju u Družbi, pohode Presveti Sakramenat i neka časte

blaženu Gospu moleći svaki dan njezinu krunicu (189).

20. Crkveni zakonik propisuje, da redovničke osobe svake godine vrše duhovne vježbe. U Družbi će ih svak vršiti osam ili deset neprekidnih dana. Od te dužnosti ne mogu oprostiti mjesni poglavari, nego samo provincijali (190 § 1).

Za tih dana naši ne će izlaziti iz kuće i bavit će se jedino duhovnim poslom ostavivši svako drugo zanimanje (190 § 2).

U duhovnim vježbama neka paze na razmjer i način, kojim se obično čine čitave duhovne vježbe prema desetoj glavi direktorija (190 § 3).

Skolasticima i braći davat će točke razmatranja vješt otac (190 § 4).

21. Našima se svima preporučuje da vrše mjesečnu obnovu (191).

22. I svećenici s posljednjim zavjetima treba da vrše pobožne vježbe, koje su svima zajedničke. Više od toga ništa im se ne propisuje s obzirom na molitvu, kao ni s obzirom na učenje ni na oštrinu ili trapljenje tijela, osim što bude koga svjetovala razborita ljubav, samo da se uvijek posavjetuju s ispovjednikom i u sumnji također s poglavarom (192 § 1).

Ipak valja paziti, da im to ne bi tako slomilo tjelesne sile i zapremilo toliko vremena, te ne bi mogli davati dovoljnu duhovnu pomoć bližnjima, kao što traže naše Uredbe, niti nasuprot smiju u tome toliko popustiti, da se raspale ljudski i niži osjećaji, pošto je ohladnio duhovni žar (192 § 2).

IV. Ispovjednici naših i zadržani grijesi.

23. Svi naši poglavari imaju redovitu jurisdikciju za ispovijedanje svojih podložnika (193 § 1).

Delegiranu pak jurisdikciju za ispovijedanje podložnika daju našim svećenicima isti poglavari kao što se razlaže u idućem broju. A mogu je podijeliti i svećenicima svjetovnim ili drugoga reda (193 § 2).

24. U pojedinim našim kućama neka provincijal odredi, prema broju redovnikâ, više redovitih ispovjednika s ovlaštenjem, da mogu odriješiti pro foro interno od grijeha i cenzura zadržanih od koga mu drago u Družbi (194 § 1).

Isto tako potpuno ovlaštenje valja povjeriti:

1. Svima izvanrednim ispovjednicima, koje odredi kućni poglavar za vrijeme obnove zavjeta, i to od onoga dana, kad su određeni, pa sve do dana obnove uključivo. Ta se vlast povjerava tako, da mogu odreŝivati sve, a nesamo one, koji obnavljaju zavjete.

2. Svakomu našem ispovjedniku za njegova pokornika, koji ga je odabrao s dopuštenjem poglavarevim (194 § 2).

Svi ti ispovjednici mogu se svojim ovlaštenjem služiti svagdje prema drugovima svoje kuće, a samo u svojoj kući prema drugovima tuđe kuće ili provincije (194 § 3).

25. Poglavari mogu, držeći se onoga, što propisuje crkveno pravo, ispovijedati podložnike, ako ovi od svoje volje i od svoje pobude to zamole. Ali bez važnoga razloga neka ne ispovijedaju trajno (195 § 1).

Neka se čuvaju poglavari, da ne bi kojega podložnika ili sami ili po kome drugom prinukali silom, strahom, nepriličnim nagovaranjem ili kako drukčije, da se kod njih ispovjedi (195 § 2).

Poglavari, što se tiče zadržanih grijeha, imaju ista ovlaštenja kao i ispovjednici, o kojima je govoreno u pređašnjem broju (195 § 3).

26. Svaki od naših neka ima stalnoga ispovjednika, odabranog između određenih ispovjednika, kojemu neka se redovito ispovijeda i kojemu neka posve otkriva svoju savjest (196 § 1).

Tko bi se pak ispovjedio drugomu, a ne svojemu stalnom ispovjedniku, taj će imati najveću korist u Gospodinu, ako poslije, koliko se može sjetiti, otkrije cijelu savjest svojemu ispovjedniku, da on zna sve, što se

nje tiče, i tako mu uzmogne bolje pomoći u Gospodinu (196 § 2).

Želi se, da skolastici i braća odaberu sebi ispovjednikom duhovnika, ali imaju potpunu slobodu da idu i k drugomu od određenih (196 § 3).

Naši kad su na putu ili se trajno nalaze izvan naših kuća mogu se ispovjediti bilo drugovima puta ili boravka, bilo komugod iz Družbe, koji je u svojoj kući određen da ispovijeda naše ili odobren za vanjske, bilo najzad komugod vanjskom svećeniku, koji je ovlašten ili od mjesnoga ili od svoga Ordinarija. Ako međutim dođu u našu kuću, mogu se ispovjediti bilo ispovjednicima te kuće, bilo drugovima puta ili boravka. Svima tim ispovjednicima daje se ovlaštenje spomenuto u broju 24. (196 § 4).

27. Premda su stalno u snazi ustanove, koje propisuju ili svjetuju, da se ispovijed izvrši u određene rokove kod određenih ispovjednika, ako ipak redovnik, da umiri svoju savjest, pođe do ispovjednika odobrenoga od

mjesnoga Ordinarija, premda se taj ne nalazi među određenima za redovnike, ispovijed je valjana i dopuštena, te je svaka protivna povlastica dokinuta, i ispovjednik može redovnika odriješiti i od grijeha i od cenzura u redu zadržanih (197).

28. Ovlast dana da se mogu odrešivati od papinskih slučajeva vanjski, vrijedi i za naše (198).

29. Samo generalna kongregacija i od poglavarâ samo general saslušavši asistente imaju vlast zadržati grijehe svojih podložnika (199).

30. Svako zadržanje gubi svu snagu, kadgod zakoniti poglavar, zamoljen u pojedinom određenom slučaju, zakrati ovlast odrešenja, ili kad se po razboritom sudu ispovjednikovu ne može tražiti od zakonitoga poglavara ovlast odrešenja bez velike pokornikove teškoće ili bez pogibelji da se prelomi ispovjedni pečat (200 § 1).

Ispovjednici naših, ako im se kada valja poslužiti ovlašću odrešivanja od zadržanih slučajeva, neka to uči-

ne s takovom skrbi, koja će i uspješnije liječiti i očuvati od budućih pogibelji (200 § 2).

V. Očitovanje savjesti.

31. Pred Božjim veličanstvom izvanredno koristi, ako poglavari potpuno poznaju svoje podložnike, da ih što bolje mogu voditi na putu Božjem i pomagati sa što većim marom, ljubavi i skrbi, ne izlažući ih težim pogibeljima ili trudovima, nego što ih mogu mirno nositi u Gospodinu (201 § 1).

Tkogod hoće u Gospodinu da stupi u ovu Družbu i u njoj ostane na veću slavu Božju, taj treba da s velikom poniznošću i ljubavlju otkrije svoju savjest pod pečatom ispovijedi ili tajne, ili kako mu se god drukčije svidi i bude mu na veću utjehu, i neka ne taji ni čega, čim je uvrijedio Gospodara sviju stvari. A neka i o cijelom prijašnjem životu ili barem o znatnijim stvarima dade potpuni račun poglavaru, koji bude na čelu

Družbi, ili po njegovoj odredbi komu od poglavara ili drugih podređenih, kako se bude činilo zgodnije. Takav će račun davati o sebi i svakoga šestog mjeseca počevši od posljednjega, što ga je dao. A bit će dobro, da i svršeni koadjutori i profesi svake godine, pa i češće, ako htjedne poglavar, dadu isto tako račun o svojoj savjesti (201 § 2).

32. Budući da pravila o očitovanju savjesti pripadaju biti i duši naših Uredaba, te da ih je iznova najviša apostolska vlast odobrila i potvrdila, neka ih svi iz čiste ljubavi nastoje tako vršiti, da tijesne one veze između podložnika i poglavara, kakove su obično među sinovima i ocem, budu svaki dan sve tjesnije i čvršće (202).

33. Osim toga naši ne smiju tajiti ni koje napasti, već neka je otkriju duhovniku ili ispovjedniku ili poglavaru; pače neka im bude drago, da cijela njihova duša bude ovima potpuno otvorena. Neka pak ne otkri-

vaju samo pogreške, nego i pokore i trapljenja i pobožnosti i sve kreposti u čistoj namjeri i želji, da ih oni poprave, ako bi u čemu zašli s puta. A čine to s toga, što ne će da rade po svojem mišljenju, osim ako se ono slaže sa sudom onih, koje drže za namjesnike Krista Gospodina našega (203).

34. Ono što se sazna u očitovanju savjesti, ne smije se nikomu bilo izravno bilo neizravno okriti, osim da je na to izrijekom pristao onaj, koji je očitovao savjest (204 § 1).

Poglavar, čuvajući tajnu, smije onako postupati, kako je potrebno ili korisno za podložnika ili Družbu, osim ako podložnik reče, da mu to nije drago. Gdjekad bit će razborito, da se izrijekom zatraži pristajanje (204 § 2).

Ako tko u ispovijedi dade račun o svojoj savjesti, kako mu je to sasvim slobodno, jasno je, da nije dopušteno služiti se i u čemu tako dobivenim znanjem (204 § 3).

VI. Vlastito odricanje i mrtvenje.

35. Svaki od onih, koji uniđu u Družbu, neka po savjetu Isusovu: K o j i o s t a v i o c a i t. d., ima na umu, da mu je ostaviti oca, majku, braću i sestre, i što je god imao u svijetu; štoviše neka misli, da je njemu upravljena riječ: T k o n e m r z i n a o c a s v o g a i n a m a t e r, a i n a s a m ž i v o t s v o j, n e m o ž e b i t i m o j u č e n i k. Neka dakle brižno nastoji da se otrese sve naravne sklonosti prema rođacima i preobrati je u duhovnu, pa ih samo onako pazi, kao što traži uredna ljubav, da poput čovjeka, koji je umro svijetu i samoljublju, živi samo Kristu Gospodinu našemu i njega ima mjesto roditelja, braće i sviju stvari (205).

36. Treba da pomnjivo promisle — kao stvar poglavitu i preznamenitu pred Stvoriteljem i Gospodinom našim — koliko pomaže i koristi za duhovni napredak, ako mrze svom

dušom a ne tek donekle na sve, što svijet ljubi i za što on prianja, a primaju i svim silama žele, što je god Krist Gospodin naš ljubio i za što je prianjao (206 § 1).

Jer kao što svjetovni ljudi, koji idu za onim, što je od svijeta, ljube i traže s velikim marom časti, slavu i glasovito ime na zemlji, kako ih uči svijet, tako oni, koji provode duhovni život i ozbiljno nasljeduju Krista Gospodina našega, ljube i žarko žele, što je tomu sasvim protivno, to jest zaodjenuti se ruhom i časnom odorom svoga Gospodina od ljubavi i poštovanja prema njemu. Da, kad se tim ne bi nanijela nikakova uvreda božanskomu Veličanstvu ni ogriješio bližnji, htjeli bi oni da podnesu pogrde, kriva svjedočanstva i nepravde i da ih ljudi drže i smatraju za luđake — a da ipak ne davaju sami tomu nikakva povoda — sve to pak stoga, što žele postati slični Isusu Kristu, Stvoritelju i Gospodinu našemu, i donekle ga nasljedovati te se zaodjenuti njegovim ruhom i časnom

odorom. Ta on se sam radi većega našega duhovnog napretka zaodjenuo njima i dao nam primjer, da u svemu, koliko se može uz pomoć Božju, nastojimo njega nasljedovati i za njim ići, jer on je pravi put, koji vodi ljude u život (206 § 2).

37. Da što bolje postignemo taj stupanj savršenosti, koji je tako znamenit u duhovnom životu, neka svaki što više i življe nastoji, da u svemu ide u Gospodinu za većim odricanjem i u svemu se, koliko je moguće, neprestano trapi (207 § 1).

Vršeći niske i ponizne poslove treba da se radije laćamo onih, od kojih narav više zazire, dakako, bude li nam naređeno da ih vršimo. (207 § 2).

38. Neka paze poglavari i nastoje podložnici:

1. Da se ne bi pomalo ušuljala sklonost k vlastitoj udobnosti i da ne bi oslabila duh naših, odvratila ih od apostolskih poslova svojstvenih našemu zvanju i dovela naposljetku do ljubavi prema besposlici.

2. Da se njeguje redovnička ravnodušnost za svaku službu Družbe u svakoj kući.

3. Da se duh svijeta, koji je duh oholosti, protivan svakoj poslušnosti, postojano nastoji odstranjivati iz duša naših. Tomu se duhu neka nasuprot odlučno stavlja duh naših Uredaba, koji je naročito u poslušnosti i poniznosti (208).

39. Ne valja preko mjere trapiti tijelo ni biti nerazborit u bdjenju, postu i drugim izvanjskim pokorama i poslovima, koji obično škode i sprečavaju veće dobro. Stoga treba da svaki otkrije svomu ispovjedniku, što radi u toj stvari (209).

40. Neka se u Družbu ne uvodi nikakav običaj posta ili nemrsa, za koji bi se činilo da obvezuje; ipak ostaje na snazi peto opće pravilo o apstinenciji petkom i o propisanom postu uoči svetkovine svetoga našega Oca Ignacija (210 § 1).

Nije pak posebnost, ako tko posti i uzdržava se od mesa, kada to ne čine drugi (210 § 2).

VII. Kakav je izvanjski život Družbe.

41. Izvanjski način našega života, to jest, što je do hrane, odijela i drugih stvari, koje su za život potrebne ili dolične, treba da zadovolji ove uvjete:

1. Naši nemaju nikakvih redovitih pokora ni tjelesnih trapnja, što bi ih po dužnosti trebalo vršiti, nego provode život kao što ga s odobrenjem provode čestiti svećenici uopće. A što tko od toga sebi zakrati ili zbog svoje potrebe ili zbog duhovnoga napretka, neka se to, kao što dolikuje, prinese Bogu kao razumno podlaganje tijela, od pobožnosti, a ne po dužnosti.

2. Neka se pazi na siromaštvo, poniznost i dobar primjer, što treba uvijek imati na umu (211 § 1).

3. U posebnim slučajevima, ako je potrebno štogod više ili manje, već prema prilikama pojedinih osoba, neka se to ostavi razboritosti njihovih poglavara, da se poskrbe kao što dolikuje (211 § 2).

42. Poimence neka bude odijelo:

1. Pristojno prema odijelu, kakvo nose u onom kraju općenito i s odobrenjem svećenici, ili barem da se ne razlikuje sasvim od njega; da se ne protivi redovničkomu siromaštvu i podložnosti.

2. Jednako kod naših, koliko dopuštaju lične, mjesne i druge razlike. Ova jednakost mnogo pomaže duševnomu jedinstvu (212 § 1).

Neka se drži običaj, da i novaci nose redovničko odijelo, i neka se oni prokušaju odijelom više nego skolastici, kao što traže konstitucije (212 § 2).

Odijelo braće neka je takovo, da se razlikuje od svjetovnjaka (i stoga neka redovito bude redovničko) i od naših svećenika (212 § 3).

VIII. Iskrena ljubav i uzajamna sloga.

43. Isto prema riječi Apostolovoj, mislimo, isto, koliko je moguće svi govorimo. Neka se dakle ne dopušta, da među nama bude različnih mišljenja u naučavanju budi usmenom u propovijedima ili javnim predavanjima, budi pismenom u knjigama. Pače koliko je moguće, treba se kloniti i protivnih mišljenja u vođenju poslova, koja su obično vrelom razdora i pogubna su za slogu srdaca. Najbrižnije pak valja nastojati oko sklada i uzajamne sloge i ne dopuštati, što je njoj protivno, da bi se tako, združeni vezom bratske ljubavi, mogli što bolje i uspješnije dati na službu Božju i pomaganje bližnjega (213 § 1).

Da veza ljubavi među našima bude svaki dan tjesnija, neka se naši, kad su nam gosti, svuda primaju s velikom ljubavi. A neka svi imaju na pameti, da se velikodušna gostoljubivost prema našima s pravom ubraja među prave i čvrste uzroke naše uzajamne sloge. Stoga neka se od naših ništa ne traži niti prima u ime gostoprimstva, osim u slučajevima, kad to dopušta običajnik provincije, i onoliko, koliko se u njemu određuje, da tako kuće Družbe ni-

kad ne prestanu biti našima otvorene i gostoljubive (213 § 2).

44. Da se što uže ujedine oni, koji žive u Družbi, i da se što više pomogne onima, među kojima borave, neka svi nauče jezik one zemlje, u kojoj prebivaju, osim ako bi njihov materinski jezik bio ondje korisniji. Ipak ostaje pravilo o latinskom jeziku za one, koji su još na naukama (214).

45. U Družbi da ne bude niti se opazi sklonost prema jednoj ili drugoj stranci, koje bi se možda našle među katolicima, već neka bude u nas štoviše neka opća ljubav, koja obuhvata u Gospodinu sve stranke, makar one bile jedne drugima protivne (215 § 1).

Neka se svi čuvaju one sklonosti, kojom narodi o narodima običavaju nepovoljno misliti ili govoriti. Naprotiv neka i dobro misle o narodima od njihova različnim i osobito ih ljube u Gospodinu. Stoga neka nitko na štetu ljubavi ne zameće razgovora o ratovima i razmiricama između narodâ (215 § 2).

46. Tko bi znao za čiju tešku napast, upozorit će na to poglavara, da mu ovaj može očinskom skrbi i pomnjom pomoći kao što treba, premda ostaje u snazi, što se propisuje u idućem broju (216).

IX. Očitovanje nedostataka.

47. Da više duhovno napreduje, a osobito da se više podloži i ponizi, mora svaki biti zadovoljan, da sve njegove pogreške, nedostatke i sve, što se na njemu nađe i opazi, prijavi poglavarima tkogod to dozna izvan ispovijedi (217 § 1).

Isto tako neka budu svi zadovoljni, da ih drugi popravljaju, i spremni, da sami pomažu popravljati druge; nek budu također pripravni, da s dužnom pažnjom i ljubavlju reknu, što znadu jedni o drugima, osobito kad poglavar, čijoj su skrbi povjereni, tako zapovjedi ili upita na veću slavu Božju (217 § 2).

48. Propise broja 47, uzete iz Općenitog ispita, valja ovako razumjeti:

1. Svima je dopušteno očitovati poglavaru kao ocu svaki nedostatak drugoga bio mali, bio veliki. Smisao je pravila ovaj: iz njegovih riječi jasno je, da se naši za volju savršenosti, za kojom teže, odriču s obzirom na svoj glas svakoga prava, koje bi se moglo tomu protiviti, i dopuštaju svima da očituju poglavaru sve, što se opazi na njima.

2. A riječi: »tkogod to dozna izvan ispovijedi« vrijede za ono, što je tko drugi našao i opazio, a ne za ono, što su oni sami drugomu priopćili u očitovanju savjesti ili pod tajnu ili pitajući za savjet, da budu poučeni ili pomoženi.

3. I ne treba da naši čekaju, dok ih poglavar zapita, budući da one riječi »osobito kad poglavar tako zapovjedi« dosta jasno izriču, da naši budu spremni na to očitovanje ne čekajući poglavareve zapovijedi.

4. Ono pak, što bi moglo biti na veliku štetu općega dobra ili na štetu pojedinaca, nesamo da može, nego i mora svak očitovati poglavaru kao ocu, da se tajno i razborito pobrine za dobro podložnika i Reda.

5. Svrha je naime ovomu očinskom očitovanju i opće dobro i duhovni napredak pojedinaca. To očitovanje treba da potječe iz ljubavi i da bude dano na način, koji odiše ljubavlju.

6. Neka se stvar očituje neposrednomu poglavaru, osim da veliki razlozi zahtijevaju, da se očituje posrednomu poglavaru, komu treba u tom slučaju otkriti te razloge (218).

49. Poglavari neka lako ne vjeruju onima, koji očituju čiju krivnju, nego neka sve ispitaju; najprije neka saslušaju onoga, koji je prijavljen, da se može braniti, i ako se nađe, da je nevin, neka se onaj, koji je prijavio, ukori ili kazni, koliko je kriv (219 § 1).

Tko drugoga teško okrivi ili velike tajne nedostatke naših očituje

drugima, a ne poglavarima, treba da bude strogo kažnjen prema krivnji, i također javno, ako se radi o javnim stvarima (219 § 2).

X. Redovnička čednost i pristojnost.

50. Pravila čednosti, što ih je sastavio sveti naš Otac Ignacije i veoma preporučile općenite kongregacije, neka se pomno vrše (220 § 1).

Da se očuva ona ozbiljnost i čednost, koja dolikuje redovnicima, neka nitko drugoga, pa ni u šali, ne dotakne, osim u znak ljubavi kod zagrljaja, kad tko odilazi ili se vraća s puta (220 § 2).

I u igrama valja se kloniti svega, što se ne slaže s redovničkom čednosti i ozbiljnosti (220 § 3).

Nitko neka ne izlazi iz sobe, a da nije pristojno odjeven (220 § 4).

51. Naši klerici neka nose tonzuru ili klerički vijenac, osim da je u kojem kraju poprimljen drukčiji običaj, i svi neka čedno rede kosu prema starom običaju Družbe (221).

52. Neka svi i na sebi i na svemu drugomu nastoje oko čistoće, koja koristi zdravlju i potiče na dobro (222 § 1).

Svi, pa i svećenici, neka ujutru urede postelju i drugo i očiste sobu barem dvaput u sedmici. Izuzimaju se oni, kojima radi znatnijih poslova ili radi zdravlja po sudu poglavarevu treba olakšice (222 § 2).

53. Za blagovanja treba nastojati, da u svemu pazimo na nutarnju i vanjsku umjerenost, čednost i pristojnost (223 § 1).

Na početku neka se moli blagoslov a na kraju zahvala; svi treba da vrše te molitve s doličnom pobožnošću i poštovanjem. Kod prvoga stola molit će se prema Rimskom brevijaru, a kod drugog stola i privatnoga mogu se uzeti stari blagoslov i zahvala, što će svak moliti potiho i stojeći (223 § 2).

Dok se tijelo krijepi jelom, neka se i duši dade njezina hrana. Stoga neka se čita kakva knjiga radije laka nego teška, koju mogu svi ra-

zumjeti i koja će svima koristiti, ili neka tko određen od poglavara propovijeda, ili se neka čini što slično na slavu Božju (223 § 3).

Neka se nitko, dok je za stolom, ne otkriva ni pred kim od naših, osim pred onim poglavarom, koji je na čelu čitavoj kući. A ako tko kod blagovanja ne bi imao čega, neka onaj, koji sjedi uza nj, upozori na to služitelja (223 § 4).

XI. Šutnja i redovnički način govora.

54. Izvan vremena određena za odmor treba šutnju tako držati, da nitko ne govori osim mimogred i s malo riječi ili o potrebnim stvarima, pogotovu ne u sakristiji i blagovaonici. Ako bi pak trebalo da se nešto komu napose rekne u crkvi, za blagovanja, čitanja i disputacija, neka se to kaže što kraće i potiho (224).

55. Kad im je govoriti, neka imaju na pameti čednost i dobar primjer,

što ga treba dati i u riječima i načinu govora (225 § 1).

Svi neka govore tiho kao što dolikuje redovnicima, i ni jedan da se ne prepire s drugim; već ako smo u čem različna mišljenja od drugih i čini nam se da ga treba reći, iznesimo čedno i s ljubavlju svoje razloge, u namjeri da se dozna istina, a ne da bude na našu (225 § 2).

Poglavari neka paze, da se pomno drži ono, što se naširoko raspravlja protiv mana jezika u »Industriae« glava 17. Stoga neka ozbiljno opomenu, a ako zatreba, kazne one, koji na štetu poslušnosti govore o poglavarima i njihovim odredbama, na štetu ljubavi razglasuju nedostatke i pogreške drugih, šire vijesti ili glasove, koji se dižu u dobru (225 § 3).

56. Nitko osim onih, koje odredi poglavar, neka ne govori s onima, koji su u prvoj kušnji; ipak se izuzimaju običajni pozdravi, koje kod susreta jednih s drugima traži redovnička ljubav (226).

57. Za odmor poslije ručka i poslije večere neka se odredi vrijeme prema zakonitim običajima (227 § 1).

Kad se dade znak, da je odmor svršen, valja odmah zašutjeti (227 § 2).

Koji u blagovaonici ili kuhinji služe za vrijeme prvoga ili drugoga stola, treba da šute, ali mogu biti kod drugoga odmora (227 § 3).

Svakoga se odmora valja odreći od Velike srijede poslije otpjevanog oficija tenebrarum do Velikoga petka navečer uključivo (227 § 4).

58. Neka svi nastoje redovnički provesti vrijeme odmora, da ne bi duh slobodnijim razgovorom postao mlak i odviše se rastresao. Zato kloneći se pričanjâ, što bude radoznalost i što su lakomislena, neka se priuče govoriti o onom, što dolikuje pobožnim redovnicima, pa će tako umjeti, kad budu govorili s vanjskima, da zametnu onakove razgovore, koji odišu pobožnošću i dižu duhovno one, koji ih slušaju (228).

XII. Različiti propisi stege.

59. Neka se u pojedinim kućama prema pravilima običajnika odredi za sve zajedničko vrijeme kad se ustaje, kad se ide na počinak, kad se moli, kad se blaguje, i neka se u određene sate dade znak. Ako bi za koga ipak bila poradi posebnih razloga zgodnija kakva promjena, neka poglavar promisli, da li mu valja dopustiti (229).

60. Kod stola i kod drugih zajedničkih vježba ne daje se nikomu određeno mjesto ili prednost, osim asistentima, poglavarima, instruktoru i učitelju novaka. No u pojedinim vrstama zajednice dolaze najprije svećenici, zatim skolastici, onda braća (230).

61. U našim kućama neka se ne nalaze glazbala, osim iz opravdanoga razloga i s provincijalovim dopuštenjem (231).

62. Nitko se ne smije javno trapiti, ako toga ne odobri poglavar (232).

63. Nitko neka ne zatvara svoje sobe tako, da se ne bi mogla otvoriti izvana, a neka bez dopuštenja poglavareva ne drži pod ključem ni kovčega ni drugog čega (233).

64. Neka nitko bez dopuštenja poglavareva ne blaguje i ne pije kod izvanjskih, a ni kod kuće izvan običnoga vremena (234).

65. Nitko neka drugima ništa ne zapovijeda niti ih kori, osim da ga je za to ovlastio poglavar (235 § 1).

Nitko neka se ne miješa u tuđi posao; u mjesto pak, što je određeno drugomu za poslovanje, neka ne ulazi nitko, osim ako to dopusti poglavar ili, kad je potrebno, nadstojnik onoga mjesta (235 § 2).

Nitko neka ne ulazi u tuđu sobu bez općega ili posebnoga poglavareva dopuštenja. Ako je tko unutar, ne smiju se prije otvoriti vrata, dok se iza kucanja ne čuje »Naprijed«. Dokle su zajedno unutar, nek budu vrata otvorena već prema prokušanom običaju koje provincije (235 § 3).

66. Komu je povjerena skrb za neki posao, pa nastane kakva zapreka, neka na vrijeme upozori koga od poglavara, da to uredi (236).

XIII. Vladanje prema vanjskima.

67. Neka nitko nema posla s vanjskima bez općenitoga ili posebnog poglavarskoga dopuštenja (237 § 1).

Nitko ne će bez poglavareva znanja nositi ukućanima od izvanjskih niti izvanjskima od ukućana poruke ili pisma. A svjetovni glasovi, koji se čuju vani, neka se ne pripovijedaju nepromišljeno i bez koristi (237 § 2).

Nitko neka ne kazuje izvanjskima, što se kod kuće dogodilo ili će se dogoditi, osim ako zna, da je to poglavaru s voljom. Knjigâ pak i spisâ o našim stvarima, koji nisu namijenjeni drugima, neka im ne priopćuje, osim da je poglavar izrijekom pristao na to (237 § 3).

68. Nitko da ne traži savjeta od izvanjskih bez dopuštenja poglavareva (238 § 1).

Na privatnim sastancima i u odgovorima, naročito kad se radi o stvari ćudoređa, neka naši pomno paze, da ne bi što rekli, za što ne bi htjeli, da se razglasi (238 § 2).

69. Vladanje prema bližnjemu neka je sasvim redovničko, neka nema ništa svjetovno, već vazda odiše pobožnošću i dobrim primjerom (239).

XIV. Izlazak iz kuće, pohodi, putovanja.

70. Kako propisuje Crkveni zakonik, poglavarima se treba brinuti, da budu točno vršeni svi propisi vlastitih ustanova o izlasku podložnika iz samostana i pohodu vanjskih (240).

71. Nitko ne smije izaći iz kuće, osim u vrijeme i s drugom, što ga odredi poglavar (241 § 1).

Koji izlaze iz kuće, označit će svoja imena, što su napisana na ploči

kraj kućnih vrata, i kazat će vrataru, kad se misle vratiti (241 § 2).

Svi, koji budu vani, neka se pred noć vrate kući, a prije dana neka ne izlaze bez poglavareva dopuštenja (241 § 3).

Koji u kuću ulaze ili izlaze, da ne zvone ni jače ni češće, no što se pristoji. A nitko ne će izaći ili unići osim na obična kućna vrata (241 § 4).

72. Poglavari neka budno paze, da ne bi beskorisno razgovaranje s vanjskim posjetiocima kršilo stegu i bilo na štetu redovničkom duhu (242 § 1).

Kod kuće neka nitko s izvanjskima ne govori niti drugih na takav razgovor poziva bez općenitog ili posebnoga dopuštenja poglavareva (242 § 2).

Bez opravdanoga razloga neka se vanjski ne zovu k stolu, naročito ne u našoj blagovaonici (242 § 3).

Vanjski gosti nek ne noće u našoj kući, osim onih, kojima se mnogo duguje, ili kad se to ne može zakratiti bez uvrede; osobito treba u tom

imati obzira prema redovnicima, kad se svrate k nama od potrebe (242 § 4).

73. Kada tko moli poglavara za dopuštenje, da kamo pođe, neka otkrije ujedno, kuda ide i zašto, navlastito, ako treba pohoditi crkvenoga dostojanstvenika ili drugoga odlična čovjeka, i još isti dan neka javi poglavaru, što je učinio, kako zna, da ovaj to želi, a stvar traži (243 § 1).

Neka se ne dopušta, da vanjski pohađaju naše, osim kad zahtijeva potreba, duhovna korist ili redovnička uljudnost. U snazi ostaje, što će se dolje propisati o pohodu ženskih (243 § 2).

Neka se ne dopušta, da naši blaguju kod vanjskih, osim da to zahtijeva važan razlog; i oni, koji se šalju na posao izvan kuće, neka ne primaju tih poziva, koliko stoji do njih (243 § 3).

74. Putovanja se samo onda dopuštaju, kad zahtijeva potreba ili zbiljska korist, a ne ugodnost. Kad naši putuju neka se drže naputka, što im

ga je dao poglavar, i neka bez valjana razloga ne skreću s upravnoga puta (244 § 1).

Neka ne propuste vršiti pravila, koliko se može na putu (244 § 2).

75. Kada tko putuje pa prolazi kroz mjesto, u kojem je kuća Družbe, ne smije se svraćati drugamo na stan i treba da je tamošnjem poglavaru u svemu podložan kao i drugi, koji u toj kući borave (245 § 1).

Ako bi tko došao i radi poslova, to će ih uz njegov savjet i vodstvo ovršiti prema namjeri svoga poglavara (245 § 2).

76. Da tko može ići na izlet izvan kuće i odmarati se kod vanjskih, ako bi ondje valjalo prenoćiti, to će dopustiti samo provincijal, ali veoma rijetko, zbog velikih razloga, na kratko vrijeme i da taj gotovo nikad ne ide sam. Ako to dopusti mjesni poglavar u hitnom slučaju, ima što prije o tom izvijestiti provincijala (246).

77. Da netko ode u svoju obitelj, može dopustiti provincijal u slučaju smrti ili teške bolesti roditelja ili

njihovih zamjenika, ili kad ide u vanjske misije, ako to traži obitelj (247 § 1).

U drugim zgodama neka provincijali takovih putovanja ne dopuštaju bez generalova ovlaštenja, osim ako se desi hitan slučaj. U takovu će slučaju barem poslije javiti generalu, što se dopustilo (247 § 2).

78. Po propisu općeg crkvenoga prava poglavari ne smiju dopustiti, da naši borave izvan kuće Družbe, osim ako to zahtijeva velik i opravdan razlog i ako to biva na što kraće vrijeme prema ustanovama. Ako bi odsutnost imala trajati dulje od šest mjeseci, osim radi naukâ, treba vazda moliti dopuštenje Apostolske Stolice (248).

XV. Privatno dopisivanje naših.

79. Neka nitko od naših ne piše pisma, ako nema za to općenito ili posebno dopuštenje poglavarevo (249 § 1).

Osobito dopuštenje, bilo ono općenito ili posebno, zahtijeva se, da se pošalju duhovne upute ili razmatranja (249 § 2).

Ako nije potreba, neka se ne piše jezikom, što ga ne razumije onaj, koji treba pregledati pismo (249 § 3).

80. Poglavar, ili njegov zamjenik, koji treba, da je veoma pouzdan redovnik, neka pogleda sva pisma, što se šalju i primaju. Neka ih preda ili ne preda onome, na koga su upravljena, kako bude u Gospodinu sudio. I ako ih misli predati, neka to odmah učini. A ne smije iz pisama posve ništa drugima priopćiti bez podložnikova pristajanja (budući da je one stvari u pismu, povjerene tajne, doznao po svojoj službi), osim ako misli, da će biti na veću slavu Božju, priopći li neposrednomu ili posrednomu poglavaru (250 § 1).

Nije dužan čitati pisma uglednijih otaca, koja će ipak redovito predati otvorena (250 § 2).

81. Tko se nalazi izvan Družbine kuće za neko vrijeme, tražit će od

poglavara, kako mu se vladati pišući i primajući pisma, osim da mu je mišljenje poglavara poznato (251 § 1). A onima, koji gotovo nikada ne žive u zajedničkoj kući naših, neka viši poglavar propiše po duhu naših Uredaba kako će slati i primati pisma (251 § 2).

82. Pisanje pisama neka se rijetko dopušta osobito onima, koji su na kušnji, zatim braći, a vrlo umjereno skolasticima. Ostali mogu pisati pisma češće ili rjeđe, kako drži poglavar, da je na veću slavu Božju (252 § 1 Skolastici, koji još nisu svršili bogoslovskih nauka, pisat će pisma među sobom i ocima na latinskom jeziku, osim da je drugačiji prokušan običaj provincije za skolastike, što su izvan naših sjemeništa (252 § 2).

83. Neka se ne dopušta bez izbora, da naši, naročito mlađi, pišu ženskima; nek se to dopusti samo kad ima pravedan i velik razlog (253).

84. Što se tiče pisama označenih sa »stvar savjesti«, osobito ako su predana od ženskih, pa i redovnica, ima se ovo držati:

1. Podložnik neka ne obeća nikomu duhovne skrbi po ovakovim pismima, nego za nju zamoljen neka je ne primi prije nego sazna poglavarevo mišljenje.

2. Poglavar neka to dopusti samo rijetko i iz važnoga razloga jedino redovnicima, koji se odlikuju dobi, iskustvom i temeljitom kreposti. I sam poglavar ne će preuzeti ovakove skrbi bez provincijalova znanja.

3. Ako bez ovlaštenja dođu takova pisma, i poglavar je siguran, da su uistinu u njima tajne savjesti, neka ih ne čita. Bilo da ih sad preda ili ne preda, nastojat će većinom da se pisac opomene — osim da važan razlog svjetuje drugo — da unapredak ne piše pisama, jer će ih inače uništiti bez ikakve obavijesti (254).

85. Pisma naših neka budu sadržajem i oblikom takova, kako dolikuje redovnicima i duhu Družbe. Neka se dakle ne piše o poslovima svjetskim i beskorisnim i onakvima, koji su tuđi našemu životu, niti načinom, koji odaje duh svijeta. Naša

pisma neka su takova, da ne bi mogao požaliti ni pisac ni Družba, ako se slučajno objelodane. To osobito vrijedi za pisma, koja se nemaju pokazati poglavarima (255).

86. Nikakove prethodne ovlasti i nadzora nema za pisma, što ih naši pišu Svetoj Stolici, to jest Svetomu Ocu i kongregacijama, sudištima, uredima, po kojima Sveti Otac obično izvršuje poslove cijele Crkve; zatim poslaniku Svete Stolice kod onoga naroda, u kojemu borave; mjesnomu Ordinariju, ako su mu podložni kao župnici i misijonari u vanjskim misijama; svojim višim poglavarima i poglavaru kuće, ako ga slučajno nije doma (256 § 1).

Kad se kaže viši poglavar, kao što je netom spomenuto, misli se i provincijal onoga, koji boravi u tuđoj provinciji, pa vizitator provincije, kojoj tko pripada ili u kojoj se nalazi (256 § 2).

Nitko osim generala ne nadzire pisanje pisama asistentima, tajniku Družbe, generalnomu prokuratoru i

onima, koji su poslani na kongregaciju generalnu ili prokuratorsku, od dana, kako su izabrani, pa sve dok se ne svrši kongregacija. Pisma pak, što ih šalje ili prima generalov admonitor, nisu podvržena ni generalovoj cenzuri (256 § 3).

Pisama, što ih piše ili prima provincijalov socij, ne smije čitati nitko do provincijala (256 § 4).

Nitko ne smije pisama, što ih piše posrednim poglavarima ili prima od njih, pokazati neposrednom poglavaru, osim ako je u pismima, kako je propisano (750), dana ovlast, da mu se smiju pokazati (256 § 5).

Pisma otaca, koji su u trećoj kušnji, i novaka neka pregleda njihov instruktor ili učitelj. Pisma pak instruktorova ili učiteljeva nisu podvržena nadzoru mjesnoga poglavara (256 § 6).

87. Pisma, koja sadrže povjerene tajne, ili koja se ne čine takva, da bi ih trebalo čuvati, neka se navrijeme unište (257).

GLAVA II.

Skrb za vlastito zdravlje.

Izvadak br. 258—263.

88. Kao što je vrijedna ukora prevelika skrb za njegu tijela, tako je vrijedna pohvale umjerena briga, da se očuva zdravlje i tjelesna snaga za službu Božju, pa se treba svima brinuti za to. Kad stoga opaze, da im nešto škodi ili da im je potrebno još nešto u hrani, odijelu, stanu, službi ili poslu, pa i drugom čemu, nek svaki to napomene poglavaru ili onomu, koga je poglavar postavio za to (258 § 1).

Pri tom treba da paze na dvoje:

1. Da se prije, nego će mu što reći, pođu pomoliti, i ako poslije molitve misle, da stvar treba iznijeti, neka to učine.

2. Da nakon toga, što su usmeno, ili, da se ne zaboravi, ukratko pismeno priopćili to poglavaru, ostave njemu svu skrb za priopćenu stvar i

da drže za najbolje, štogod on odredi, ne trudeći se dalje i ne tražeći uporno ni sami ni po drugom — dopustilo se ili ne dopustilo što mole —. Valja im se naime uvjeriti, da je ono više na službu Božju i za njihovo veće dobro, što odluči u Gospodinu poglavar, pošto je razumio, o čemu se radi (258 § 2).

Ako pak poglavar nije stvar dovoljno razumio i želi pošire razjašnjenje, ima mu se dati. Ako se poglavar slučajno zaboravivši ne pobrine, premda je rekao da će učiniti, ne će biti nerazborito, ako mu se s dužnom čednošću stvar dozove u pamet (258 § 3).

89. Kao što ne valja nikoga opteretiti tolikim tjelesnim poslom, da mu iznemogne duh i strada tijelo, tako je neki tjelesni rad, koji pomaže jednomu i drugomu, od koristi uopće svima, pa i onima, koji se imaju baviti umnim radom. Ovaj bi trebalo prekidati izvanjskim, a ne vršiti

ga bez prestanka niti ga uzimati na se bez mjere i razbora (259 § 1).

Jedan ili dva sata poslije ručka, naročito ljeti, ne smiju se, koliko je moguće, dopuštati teži tjelesni ili duševni poslovi (259 § 2).

90. Čini se, općenito govoreći, da za spavanje treba šest do sedam sati. Ali kako su različite osobe i njihova tjelesna ustrojstva, ne da se propisati određeno pravilo. Da se od toga vremena što oduzme ili mu se doda, prepušta se razboritosti poglavara, koji će nastojati, da svak onoliko počiva, koliko zahtijeva naravna potreba (260).

91. Osjeti li se tko nemoćniji nego obično, neka to javi bolničaru ili nadstojniku zdravlja ili poglavaru. A nitko neka ne uzima kakva lijeka niti bira liječnika ili ga pita za savjet, ako to nije odobrio poglavar (261).

92. Neka svi nastoje iz tjelesnih bolesti crpsti korist nesamo za sebe

nego i na dizanje drugih u dobru (262 § 1).

U bolesti je svakomu s velikom prostodušnošću slušati nesamo duhovne poglavare, da mu mogu voditi dušu, nego s jednakom poniznošću i liječnike i bolničare, da se mogu brinuti za njegovo tijelo (262 § 2).

Bolesnik neka nastoji da, vladajući se ponizno i strpljivo, na veću slavu Božju daje isto tako u bolesti, kao i dok je bio zdrav, dobar primjer onima, koji ga budu pohađali, s njim općili i za nj se brinuli. Neka se služi riječima pobožnim i koje potiču na dobro te pokazuju, da on prima bolest kao dar iz ruke Stvoritelja i Gospodina našega, jer je isto dar Božji kao i zdravlje (262 § 3).

93. Koji s dopuštenjem pohađaju bolesnike, neka govore nesamo tiho, već i tako umjereno, da im ne budu na teret; a neka govore o onome, što može i bolesnike utješiti i nazočne dignuti u Gospodinu (263).

GLAVA III.

Zavjet čistoće.

Izvadak br. 456—464.

94. Što se tiče zavjeta čistoće, ne treba tumačenja, jer je očito, kako je savršeno treba držati, to jest, truditi se, da čistoćom tijela i duše nasljedujemo čistoću anđeosku (456 § 1).

U Družbi zavjet čistoće, ṇesamo svečani nego i jednostavni, dakle i onaj, koji se polaže poslije dvije godine, čini, da se ne može sklopiti valjan brak (456 § 2).

I. Klauzura.

95. Ženske, prema ustanovama, ne smiju unići u naše kuće, i u kućama, ako su kanonski podignute, a da i nisu formirane, treba po općem crkvenom pravu držati papinsku klauzuru (457 § 1).

Zakonu papinske klauzure podvrgnut je cio dom, u kojem obitava

redovnička zajednica, a s domom i parkovi, koji su redovnicima pristupačni. Izuzeti su od klauzure pored javne crkve sa sakristijom još gostinjac za goste, ako ima takav, i govorionica, koja treba da je, koliko je moguće, blizu vrata (457 § 2).

Treba da je jasno označeno, što je podložno klauzuri. Provincijalu pripada točno propisati granice klauzure ili ih promijeniti iz zakonitih razloga (457 § 3).

Zabranjeno je pustiti u klauzuru ženske kojegod dobi, roda ili staleža uz kakav mu drago izgovor. Od toga su zakona izuzete žene vladara sa svojom pratnjom (457 § 4).

Mjesto, što je određeno za primanje i slušanje ženskih, neka bude takovo, te se s pravom može reći, da je očito, i neka je tako udešeno, da mogu vratar i koji prolaze lako vidjeti sve, što se zbiva u njemu (457 § 5).

96. Ako je našoj kući pripojen konvikt za unutarnje gojence ili kakva druga ustanova svojstvena Dru-

žbi, tad po propisu općega crkvenog prava treba da bude barem dio zgrade, ako je moguće, zadržan za prebivanje naših i podložan zakonu klauzure (458 § 1).

I u mjesta izvan klauzure, koja su rezervirana za gojence vanjske ili unutarnje ili za vlastite Družbine ustanove, neka se ne puštaju osobe drugoga spola, osim s opravdana razloga i s poglavarevim dopuštenjem (458 § 2).

97. Po našem pravu treba da se u svim našim kućama točno drži kanonska klauzura; a ako nisu kanonski podignute i ne pripadaju Družbi, treba da je barem odijeljeni dio zgrade pričuvan za stanovanje naših. Na to se svakako ima paziti, kad se kuće grade; u kućama pak, koje su već sagrađene, valja se za to pobrinuti, koliko se god dade (459).

98. Udarene su ipso facto izopćenjem, jednostavno zadržanim Svetoj Stolici ženske, koje povređuju papinsku našu klauzuru, i poglavari i drugi, bili koji mu drago, koji ženske kojegod dobi uvedu ili puste; osim toga redovnici, koji su ih uveli ili pustili, treba da budu lišeni službe, ako imaju kakvu, i aktivnog i pasivnoga prava glasa (460).

II. Druge obrane čistoće.

99. Naši neka ne čitaju ni onih knjiga i listova, koji ako i nisu zabranjeni, ipak mogu biti opasni po ćudoređe i redovnički duh. Štoviše neka ne čitaju romana ili sličnih čisto svjetovnih djela, osim ako ima važan razlog, o čemu sude poglavari. Poglavari neka budu u toj stvari, naročito prema skolasticima, radije stroži nego blaži (461 § 1).

Dobivši dopuštenje ma od koga, nitko nije izuzet od zabrane naravnoga zakona, da ne čita knjiga, koje su mu bliža pogibelj za dušu (461 § 2).

Naši neka se posve uzdržavaju od napjevâ, koji imaju svjetovne riječi ili tako zvuče, te se čini, da ih imaju (461 § 3).

100. Naši, koji dolaze u dodir sa ženskima, neka se vazda vladaju s duhovnom ozbiljnosti i čednosti kloneći se najpomnije svake sjenke povjerljivosti (462 § 1).

Svećenici neka se s osobitom brigom drže svojih pravila u postupku s onima, koji se ispovijedaju (462 § 2).

Pišući pisma neka pomno vrše sve propise, koje smo naveli, gdje se radilo o dopisivanju naših (462 § 3).

101. Neka se ne dopusti da naši pohađaju ženske bez potrebe ili bez nade u veliku korist, a i tada samo redovnicima veoma prokušanim i razboritim. I neka se skrbno drži propis o drugu (463 § 1).

Naši neka ne primaju pohode ženskih osim rijetko, kad su uistinu korisni, i neka ne govore dugo s njima. Ako se naši nalaze izvan naših kuća, neka primaju ženske samo na vidljivu mjestu, nikad pak u svojoj sobi (463 § 2).

102. Neka svi imaju na pameti, koliko pomaže za očuvanje čistoće, ako pazimo na sjetila i vršimo brižno pravila čednosti te ako se mrtvimo u svim stvarima, kako nam to propisuju ustanove (464).

GLAVA IV.

Zavjet poslušnosti.

Izvadak br. 465—477.

103. Svima se truditi, da što bolje drže poslušnost i u njoj se odlikuju kao da je u njoj sve dobro i opstanak naše Družbe, imajući na umu, da se prava i zakonita djeca Družbe raspoznavaju po tom biljegu (465 § 1).

Svi su po zavjetu poslušnosti pod grijeh dužni slušati Svetoga Oca i redovničke poglavare, kad zapovijedaju po Uredbama moću svete poslušnosti (465 § 2).

I. Savršenost poslušnosti uopće.

104. Naši neka se svim silama dadu na to, da ovu krepost poslušnosti najtočnije vrše u prvom redu prema Svetom Ocu, zatim prema poglavarima Družbe (466 § 1).

I podređenim službenicima, koji su od poglavara dobili oblast, neka se pokoravaju u svim stvarima, u kojima ovi imaju vlast iznad njih. Tako na pr. kada tko pođe da vrši kuhinjske poslove, treba da se s velikom poniznošću pokorava kuhaču u svemu, što se tiče njegove službe (466 § 2).

105. Neka se naviknu gledati ne tko je, komu se pokoravaju, nego radije tko je Onaj, radi koga i komu se pokoravaju u svemu, a to je Krist Gospodin, najveća mudrost, neizmjerna dobrota, beskrajna i najvjernija ljubav. Stoga neka veoma poštuju sve poglavare, naročito u svojoj nutarnjosti; u njima neka gledaju i časte Isusa Krista, njih od srca ljube kao oceve; sve neka vrše u

duhu ljubavi, a ne u smetnji i strahu; neka žele, da ih poglavari dobro poznavaju i tako što bolje vode putem spasenja i savršenosti, i neka ne zatvaraju pred njima ništa, pa ni savjesti svoje (467).

106. Korisno je ponajprije za napredak i prijeko je potrebno, da svi savršeno slušaju i priznavaju poglavara, bio on tko mu drago, namjesnikom Krista Gospodina našega te ga susretaju s unutarnjim poštovanjem i ljubavlju. A neka se pokoravaju potpuno, brzo, junački, s dužnom poniznošću i bez izgovaranja, ne vršeći tek izvana, što im on nalaže, makar zapovijedao stvari teške i mrske našoj osjetnoj naravi. I nesamo to, već neka nastoje da se i u duši podlože i istinski odreknu svoje volje i suda, pa u svemu, u čem se ne vidi grijeh, udese volju i sud svoj prema onomu, što poglavar hoće i misli, da bi, uzevši volju i sud poglavara za mjerilo svojoj volji i sudu, bili u što potpunijem skladu s prvim i najvišim mjerilom svake volje i su-

da, a to je vječna dobrota i mudrost (468 § 1).

Sve sile i nakanu u Gospodinu uprimo u to, da sveta poslušnost kao u vanjskom vršenju naredbe, tako i u volji i razumu bude u nama vazda sa svake strane potpuna; vršimo s velikom brzinom, s duhovnom radošću i ustrajnošću, što nam se god naloži; uvjerimo se, da je sve to pravo, i zabacimo svako svoje protivno mišljenje i sud kao kakvom slijepom poslušnošću (468 § 2).

107. Na poglavarev glas budimo što pripravniji kao da bi dolazio od Krista Gospodina i ostavimo svaku stvar pa i započeto a još ne dovršeno slovo (469 § 1).

Treba se pokoravati nesamo u obveznim stvarima, nego i u drugima, makar se razabirao samo znak poglavareve volje bez ikakve izričite zapovijedi (469 § 2).

108. Neka svi u pravoj poslušnosti puste poglavaru, da slobodno upravlja njima i njihovim stvarima; štoviše neka svaki bude uvjeren, da

onaj, koji živi pod poslušnošću, mora pustiti, da ga promisao Božji vodi i upravlja po njegovim poglavarima kao mrtvaca, koji dopušta, da ga nose, kamo hoće, i rade s njim, što im je drago; ili kao starčev štap, koji se onomu, što ga drži u ruci, pokorava svagdje i u svemu, u čem hoće da se njim posluži. Tako slušajući treba da izvrši s radosnim duhom štogod mu poglavar povjeri na korist cijele Družbe, uvjeren, da će tako više zadovoljiti volju Božju nego čim drugim, što bi izveo slijedeći svoju volju i protivan sud (470).

109. Ipak se ne protivi savršenosti priopćiti nešto poglavaru, što je različito od njegova mišljenja i za što mislimo, pošto smo se smjerno posavjetovali s Gospodinom u molitvi, da mu to valja reći. Samo ne smiju podložnici volju poglavarevu okrenuti na svoju, i treba da su spremni nesamo prihvatiti nego i odobriti i držati za bolje štogod odredi poglavar, pošto je obaviješten (471).

II. Neki posebni propisi poslušnosti.

110. Svi treba da otkriju glavu pred svojim poglavarima, a pred svećenicima oni, koji nisu svećenici, učenici također pred svojim učiteljima. Svatko pak neka s velikim poštovanjem govori s poglavarom, a onaj, s kojim poglavar govori ili ga kori, neka ponizno sluša i ne prekida (472).

111. Što je činiti poglavarima u upravi, toga neka ne ispituje nitko radoznalo od drugih i ne skreće razgovora na takove stvari i ne naganđa o njima, već neka svatko misli na se i na svoju službu i očekuje kao od ruke Božje, što se god ima odlučiti o njemu ili o drugima (473).

112. Ako bi poglavar komu što zakratio, neka za tu stvar ne ide k drugomu poglavaru, a da mu ne bi ujedno otkrio, što mu je onaj odgovorio i radi čega mu je to zakratio (474).

113. Svi neka jave svomu poglavaru, ako im što zatreba, a bez njegova ovlaštenja i odobrenja neka nitko privatan izravno ili neizravno ne traži niti ne pušta tražiti kod osoba izvan Družbe kakovu milost za sebe ili za drugoga (475 § 1).

Redovito neka se ne mole ovlasti od Svete Stolice, nego s odobrenjem i posredovanjem vlastitoga provincijala, niti drugim putem nego po generalnom prokuratoru; ipak ostaje u snazi propis (256 § 1) o slobodnom pisanju Svetoj Stolici (475 § 2).

114. Naši neka ne učine, da se za njih zauzimaju kod poglavara vanjski, niti to dopuste ni u kojoj stvari, nego čim saznaju, da netko takovo što poduzima bilo za njih bilo za koga drugog iz Družbe, neka to otkriju poglavarima i spriječe, koliko je do njih. A moću svete poslušnosti zabranjuje se, da tko uzrokuje posredovanja vanjskih, koja ne bi poglavarima ostavljala slobodnog upravljanja, to jest, što bi poglavare sprečavala da po svom sudu i volji upravljaju stvarima i sebi podložnim osobama, ili bi barem otešča-

vala to upravljanje. Izuzeta su posredovanja onih, koji općenitim svojim upravljanjem u Crkvi imaju vlast i u Družbi (476 § 1).

Nitko osim onih, kojima to po službi pripada, neka se ne prima toga, da o poslovima koga mu drago od naših raspravlja i uređuje ih s poglavarom, i nek ne uzima na se kao svoju skrb da posreduje za nj. Svaki pak smije poglavaru ili admonitoru predložiti što misli, da će biti na veće dobro Družbe ili opravdanu utjehu i duhovnu pomoć našima, pošto je to prije preporučio Bogu i dobro o tom razmislio, samo treba da cijelu stvar prepusti poglavarevoj brizi, i ne pokaže kao da svakako hoće, da se stvar izvede (476 § 2).

III. Posebna poslušnost Svetomu Ocu s obzirom na misije.

115. Profesi četiriju zavjeta dodaju trima bitnim zavjetima četvrti, isto tako svečani, da će posebno slušati Svetoga Oca s obzirom na

misije; i to stoga, da budu sigurniji o upravljanju Duha Svetoga u samim misijama, da budu poslušniji Apostolskoj Stolici, kad ih šalje, i poradi veće pobožnosti, mrtvenja i odricanja volje (477 § 1).

Snagom ovoga zavjeta treba da putuju bez izgovaranja, ne tražeći putnoga troška, kamo ih god pošalje Sveti Otac, među vjernike ili nevjernike, kad se radi o stvarima, koje se tiču službe Božje i dobra kršćanske vjere (477 § 2).

Profesi triju svečanih zavjeta i svršeni koadjutori dužni su to isto, ali ne po posebnom zavjetu (477 § 3).

GLAVA V.

Zavjet siromaštva.

Izvadak br. 478—501.

116. Siromaštvo treba ljubiti kao tvrdu zidinu redovništva i čuvati ga u njegovoj čistoći, koliko se dade s milošću Božjom (478 § 1).

Neka svi ljube siromaštinu kao majku i neka prema svetoj razboritosti u svoje vrijeme osjete neke njezine posljedice. I treba da su spremni prosjačiti od vrata do vrata, kad to zatraži poslušnost ili potreba (478 § 2).

Neka imaju na pameti, da neprijatelj čovječje naravi obično nastoji, da se oslabi siromaštvo, ta tvrđava i utočište (što ga je Bog Gospodin naš udahnuo redovničkim zajednicama protiv toga neprijatelja i drugih protivnika redovničke savršenosti), pa stoga radi, da se ono, što su prvi utemeljitelji dobro odredili, promijeni razjašnjenjima i novotarijama, koje se nikako ne slažu s njihovim prvim duhom. Da se u toj stvari osigura dobro Družbe, svi oni koji su u njoj učinili svečane zavjete, imaju obećati posebnim zavjetom (537), da ne će nikada ništa učiniti, što bi išlo za promjenom ustanova u stvarima siromaštva, osim da se ono još više pooštri (478 § 3).

Stoga neka nastoje svi naši, naročito poglavari, da se siromaštvo, tako brižno preporučeno od svetoga našeg Oca, sačuva u svojoj čistoći, i neka budu uvjereni, da dobar glas i napredak Družbe mnogo stoji do vršenja prvobitnoga siromaštva (478 § 4).

I. Siromaštvo skolastika i braće s prvim zavjetima.

117. Naši poslije prvih zavjeta ostaju vlasnici svojih dobara i mogu steći druga dobra, ali samo ona, koja su njihovo očinstvo ili glavnica ili pripadaju tomu bilo po svojoj naravi bilo po volji darovateljâ, bilo poradi kojega drugog posebnoga razloga. Ostala dobra stječu Družbi (479 § 1).

Griješe protiv zavjeta siromaštva svi, koji bez dopuštenja izvršuju čin vlasništva u svojim dobrima. Taj pak čin, premda nedopušten, nije nevaljan (479 § 2).

Što je do ustupanja i raspolaganja, o kojem je govor u kanonu 569. Crkvenoga zakonika:

1. Ako je ono izostalo stoga, što nije bilo dobara, pa dobra poslije pridođu, ili ako se izvršilo i poslije su pridošla druga dobra ma s kojega titula, treba da se izvrši ili ponovi prema odredbama prvoga paragrafa toga kanona, što nikako ne sprečavaju jednostavni zavjeti.

2. Može se promijeniti, ne doduše vlastitom odlukom zavjetovanika, nego s generalovim dopuštenjem, samo ako promjena, barem o znatnom dijelu dobara, ne bude na korist Družbe; a po izlasku iz Družbe ovakovo ustupanje i raspolaganje gubi vrijednost (479 § 3).

118. Skolastici i braća s prvim zavjetima mogu živjeti u kućama, koje se uzdržavaju stalnim dohocima (480).

II. Odreknuće dobara.

119. Po pravu Družbe, potvrđenom od tridentskoga sabora, mogu se naši odreći i treba da se odreknu dobara, kad to poglavari zapovjede nakon prve godine kušnje; i na to treba da se obvežu, koji se god u Družbu prime. Taj pak čin niti je zavjet niti samo odluka, nego jednostavno obećanje uz ovaj uvjet »ako on ustraje, i ako mu to naloži poglavar« (481 § 1).

Porabu pak te povlastice Družba je ograničila tako, da odreknuće većinom biva pred posljednje zavjete, i da ono, ne odredi li drugačije general, ne postizava svoje moći prije nego se učine ti zavjeti (481 § 2).

No crkvenih nadarbina treba se odreći odmah, čim se učine prvi zavjeti, i o tome što prije izvijestiti zakonitu crkvenu vlast. Čim se javi onomu, koji se odrekao, da se odreknuće prima, postaje ovo pravovaljanim (481 § 3).

120. Ako bi se tko odrekao poslije prvih zavjeta bez dopuštenja poglavareva, povrijedio bi zavjet Družbina siromaštva (482).

121. Odreknuće treba da bude:

1. Općenito, sadržeći sva dobra i prava, što ih tko ima, i svako pravo ili potražbu na dobra, kojima se nada.

2. Bezuvjetno, tako da onaj, koji se odriče, ima ostaviti svaku nadu, da će ikad doći do dobara (483 § 1). Obrazac odreknuća valja izreći takovim riječima, da ne bude ni kud ni kamo izlaza, i sve treba tako urediti, da odreknuće, koliko se da, vrijedi i kod svjetovnoga suda (483 § 2).

122. Poimence po našim Uredbama:

1. Dobra i prava, što ih tko sad ima, ako se za njih slučajno i ne zna, valja uložiti u određenu svrhu ili predati osobi bilo fizičkoj bilo moralnoj. Isto to vrijedi za dobra, koja bi slučajno pridošla u ono kratko

vrijeme između odreknuća i posljednjih zavjeta (481 § 2).

2. Dobrima baštine, koja bi na koji mu drago način našima pripala poslije posljednjih zavjeta, neka ne raspolažu, nego neka ih se naprosto odreknu. Tim pak praktičnim pravilom ne misli Družba ništa teorijski utvrditi o zakonitosti pomenutoga raspolaganja. Naprotiv sva druga dobra, koja naši dobiju poslije posljednjih zavjeta kao dar ili legat, pripadaju Družbi.

3. Onaj, koji se odriče, može roditeljima i rođacima priopćiti svoju želju, da se dade kao dar ili legat Družbi ili za koju drugu pobožnu svrhu neki dio od baštine, koja bi mu pripadala, kad ne bi činio posljednjih zavjeta; ipak neka ih prije pouči, da su posve slobodni.

4. A ako se tko prije odreče s generalovom ovlasti, koje odreknuće postaje odmah pravovaljanim, treba da se tad na korist drugomu ili, ako hoće, Družbi izrijekom odreče i dobara, koja bi mu mogla kakogod pri-

pasti prije posljednih zavjeta (479 § 1).

5. Dohoci i oni lični prihodi, kojih se po zakonu ne može odreći, imaju se slično namijeniti za određenu svrhu, tako da primalac nema na njih nikakova prava, premda se na njegovo ime zadrže.

6. Ne smije se odrediti, da neka određena potpora prati s jednoga mjesta na drugo onoga, koji se odrekao; niti se smije zadržati neki dio dobara za pobožnu svrhu, koju bi uvijek označivao po svojoj volji onaj, koji se odrekao (484).

123. Neka se načini pismena isprava o odreknuću po obrascu, što ga je odobrio general za pojedine provincije ili asistencije. U toj ispravi neka se navede:

1. U čiju korist onaj, koji se odriče, raspolaže dobrima i pravima, što ih posjeduje, ako ih možda i ne zna, kao što je rečeno u broju pred ovim. Ako nema nikakovih dobara i prava, i to treba označiti.

2. Da se, dobara baštine naprosto odriče, kao što je rečeno gore (485 § 1).

Ako se što možda ugovorilo s roditeljima ili su prema rečenom oni što obećali, to treba zabilježiti u spisu (485 § 2).

124. Pomenute isprave treba načiniti u dva primjerka. Jedan se ima čuvati u arkivu provincijalove kurije, a drugi se ima poslati generalu (486).

125. Dobra neka se ponajprije u-lože u podmirenje obveza, ako ih ima; ako ih nema, neka se svakako učini, kako će dolikovati čovjeku, koji ide za duhovnim životom i slijedi Kristov savjet: »Daj siromasima«. Onaj, koji se odriče, može dati dobra radije za ovo pobožno djelo nego ono prema svojoj pobožnosti, kako bude u Gospodinu spoznao, da se više mili Bogu. Poglavari pak smiju onomu, koji se odriče, čedno navesti potrebe Družbe, ipak tako, da on ostane slobodan u svojem raspolaganju (487).

126. Ako onaj, koji se odriče, hoće da ostavi svoja dobra pobožnim ustanovama izvan Družbe, ne smije se to ni sprečavati ni protivno svjetovati niti se za to zahtijeva ikakovo poglavarevo pristajanje (488).

127. Ako bi onaj, koji se odriče, mislio, da mu se valja dobara odreći na korist rođacima, jer su isto tako ili više siromašni i jer ima i drugih opravdanih razloga, neka to povjeri sudu jedne, dviju ili triju osoba, koje se odlikuju i naukom i pobožnošću (a te nek budu iz Družbe, osim ako bi se poglavaru činilo poradi opravdanih razloga, da se imaju upitati ljudi izvan Družbe), i neka ih posluša te izvrši, što oni uvaživši sve prilike budu mislili, da je savršenije i Bogu i Gospodinu našemu draže (489).

128. Ako onaj, koji se odriče, hoće što dati Družbi, neka zna, da je savršenije, imajući pred očima općenitije dobro, ostaviti generalu, da on raspolaže, negoli se mekanom čuvstvenošću zanijeti za pojedinačka

mjesta. Ako se ipak opazi u koga takova duševna sklonost, i ako je spreman svoj sud podložiti poglavarevu, neka provincijal izvijesti generala o vrijednosti dobara, o potrebama kuća i provincije, najzad čemu naginje volja onoga, koji se odriče (490 § 1).

Bilo da onaj, koji se odriče, ostavi dobra generalu ili provincijalu, neka njima raspolaže, bilo da ih ostavi određenoj jednoj kući, zahtijeva se uvijek za valjanost, da general to primi. On pak ima vlast primiti i odobriti i poslije posljednjih zavjeta ili poslije darovateljeve smrti darovanje, što je prije učinjeno (490 § 2).

Ako se dobra ostave, da njima raspoloži provincijal, treba da se primijene u provinciji, kojoj pripada onaj, što se odrekao, osim da u pojedinim slučajevima drugo što svjetuje ili bojazan, da ne bi bilo kakve uvrede, ili duhovno dizanje drugih (490 § 3).

Isto to uopće treba učiniti, ako se dobra ostave, da njima raspoloži general, no on može poradi važnih razloga prema duhu ustanova primijeniti dobra i za druge potrebe Družbe (490 § 4).

Premda pripada generalu, da primijeni odreknuća, ipak se to dopušta provincijalu, ako njihova vrijednost nije veća od svote, što je on može dopustiti za izvanredne troškove. A provincijal neka se ponajprije pobrine za arku provincijskoga sjemeništa, zatim za druge arke (522 i 523 1), ili za pojedine kuće, osim ako hoće da neko vrijeme ona dobra čuva za kakovu slučajnu potrebu, ipak ne preko dvije godine (490 § 5).

Dobra, koja su ostavljena na korist Družbi, neka se zahtijevaju načinom, koji diže duhovno, i s ljubavlju, ne s tvrdoćom. Od tih dobara treba da se podijeli neka milostinja siromasima mjesta, u kojem se ona nalaze (490 § 6).

III. Siromaštvo profesâ svečanih zavjeta i svršenih koadjutora.

129. Po općem crkvenom pravu a i po našemu profesi svečanih zavjeta ne mogu ni posjedovati ni za sebe steći, a poimence ne mogu primiti nikakove baštine. I svi njihovi čini protivni zavjetu siromaštva, ako se mogu poništiti, nevaljani su. Ostaje u snazi propis (503 § 1, 2), da kuće ne mogu radi njih primiti baštine (491 § 1).

Sva dobra što ih dobiju kao dar ili legat pripadaju Družbi, no dobra što ih dobiju kao baštinu, osim da su dana s obzirom na Družbu, imaju se (484, 2) naprosto odbiti (491 § 2).

130. Svršeni koadjutori, duhovni i vremeniti, premda su njihovi zavjeti jednostavni, po pravu se Družbe u svim odredbama, iznesenim u prijašnjem broju, izjednačuju s profesima svečanih zavjeta (492).

131. Profesi svečanih zavjeta i svršeni koadjutori treba da žive u kućama, koje se ne uzdržavaju stal-

nim dohocima; ostaje ipak u snazi dopuštenje dano u korist staraca i nemoćnika (493).

IV. Siromaštvo zajedničko svim našima.

132. Štogod naši steku svojim radom ili s obzirom na Družbu, stječu Družbi, i to onoj kući, kojoj pripadaju; ostaju ipak u snazi propisi slijedećega paragrafa o dobitku na izdavanju knjiga i propisi (557) o darovima i legatima (494 § 1).

Ako se radi o dobitku, što ga naši imaju od pisanja i drugoga umnoga rada, valja se držati posebnih propisa provincije, što ih je odobrio general (494 § 2).

Premda ostaje u snazi, što je određeno za stalne posebne slučajeve (136 § 2, 479 § 1, 484, 1 i 5), godišnji prihodi, i maleni, koji su doznačeni našima, neka se nipošto ne ostave njihovoj volji, nego ih ima primijeniti provincijal prema pravilima odobrenim od generala (494 § 3).

133. Nitko se ne smije ni jednom stvari služiti kao svojom (495 § 1).

Našima se zabranjuje bez poglavareva pristajanja:

1. Od stvari, koje su u kući uzeti za sebe, dati, uzajmiti, ili od vanjskih išta na koji mu drago način primiti za sebe ili za drugoga.

2. Putujući iz jednoga mjesta u drugo ponijeti što sa sobom (495 § 2).

134. Nitko bez dopuštenja neka nema knjiga, a u one, kojima se smije služiti, neka ništa ne piše niti načini ikakav znak u njima (496).

135. Po propisu Crkvenoga zakonika imaju svi točno držati zajednički život, također u hrani, odijevanju i pokućstvu (497 § 1).

U Družbi ima se zajednički život ovako razumjeti:

1. U hrani, odijelu i drugim potrebama života neka se drži jednakost poglavarâ s podložnicima i podložnikâ među se. Ako se pak čini, da je komu što napose potrebno poradi slaba zdravlja ili drugoga o-

pravdanog razloga, to se nipošto ne protivi zajedničkomu životu.

2. Sve to moraju poglavari namaknuti podložnicima po pravoj mjeri ljubavi i jednakosti, očinskoj skrbi i staranju; nitko ne smije toga sebi drugim putem pribaviti, niti ijedan poglavar smije to dopustiti.

3. Ako vanjski takovo što dragovoljno dadu, ima se primiti za zajedničku porabu; u pojedinim pak slučajevima neka poglavar po svojoj razboritosti prosudi, što da se učini; i ako u većim stvarima bude kakve sumnje neka se obrati na generala (497 § 2).

Redovnici koji u znatnoj stvari prekrše zakon zajedničkoga života propisan ustanovama, neka se ozbiljno opomenu, i ako se ne poprave, valja ih kazniti pa i gubitkom aktivnog i pasivnog prava glasa, a ako su poglavari, i gubitkom službe (497 § 3).

136. Nitko ne smije imati uza se novaca, a u drugoga ni novaca ni drugo što (498 § 1).

Ta se zabrana proteže i na novac, kojemu bi doduše drugi bio vlasnik, ali kojim bi se tko od naših služio po svojoj volji. I nijedan poglavar ne može valjano dopustiti takav običaj, niti ima ikakve vrijednosti izgovor, da onaj, koji se na taj način služi novcem, samo vrši tuđu volju (498 § 2).

137. Ako bi se kad činilo, da valja dopustiti poradi opravdanih razloga, da tko ima novac određen za doličnu porabu (što se smije, naročito mlađima i braći, samo rijetko dopustiti), tad neka taj novac bude kod poglavara ili s njegovim dopuštenjem kod prokuratora, od koga će svak primati s ovlašću istoga kućnog poglavara ili posrednoga poglavara, što mu bude trebalo. Taj se novac ne može nikad potrošiti, da se nabavi ono, što poglavari, kako je rečeno (497), treba da namaknu bez ikakova obzira na ovakove pologe (499 § 1).

Taj novac može poglavar potrošiti po svome mišljenju i protiv volje ili

bez znanja onoga, komu je na korist položen, ali samo u svrhe, što ih je darovatelj imao na umu (499 § 2).

Nek se poglavari postaraju, da ovakvi polozi ne budu na neki način netrajni, pa se tako pomalo uvede neke ruke osobina; i neka pomno paze, gdje je tim polozima izvor, što ga mogu lako okaljati i mnogi i teški nedostaci (499 § 3).

138. Moću svete poslušnosti zabranjuje se, da ne bi tko bez izrične poglavareve ovlasti uzajmio novac od vanjskih bilo za se bilo za druge, pa ni u pobožne svrhe (500 § 1).

Strogo se zabranjuje, da ne bi tko bez izričnoga poglavareva dopuštenja s kakovim mu drago izgovorom u ime svoje ili tuđe uložio novac, da od njega pobire dobit, niti da bi ikako raspolagao dobivenim kamatima; ipak ostaje u snazi propis (136) o onome, koji se još nije odrekao dobara; a štogod novaca dođe komu u ruke, neka se stavi na raspolaganje poglavaru (500 § 2).

139. Pokućstvo naših valja da je u skladu sa siromaštvom, što ga zavjetovaše (501 § 1).

Hrana, odijelo i postelja bit će, kao što dolikuje siromasima. I neka svaki drži, da će mu se radi većega njegova odricanja i duhovnoga napretka i da tako svi dođu do neke jednakosti i kao mjere, dati ono, što je u kući najprostije. Kako su naime oni, koji prvi dođoše u Družbu, bili prokušani ovakovim nestašicama i još većom oskudicom u potrebnim stvarima za tijelo, neka nastoje njihovi nasljednici da, koliko mogu, dođu do onoga, do čega su oni došli, ili da u Gospodinu dopru i dalje (501 § 2).

Neka se ne dopušta našima ono, što je posebno, suvišno, birano i sve, što manje dolikuje redovničkomu siromaštvu i jednostavnosti, ili ono, što bi ičim odavalo sjaj (501 § 3).

Kad naši putuju, valja ih dolično opremiti s dužnom ljubavi, ali neka se čuvaju stramputičenja i troškova, koji se daju teže složiti s našim siro-

maštvom; poimence da ne kupuju suvišnih i neobičnih stvari, a neka im se ne dopušta ni da ištu za to novaca od vanjskih. O potrošenom novcu dat će račun poglavaru, a on će to primiti očinskim načinom (501 § 4).

Ako bi se činilo da što u hrani, odijelu, u odmorima, putovanjima i sličnim stvarima odiše svijetom, to neka poglavari jakom rukom uklone i svedu na mjeru prokušanih običaja u Družbi (501 § 5).

GLAVA VI.

Kako da se Družba očuva i diže.

Izvadak br. 846—851.

140. Kako se Družba, koja nije ustanovljena ljudskim sredstvima, ne može ni očuvati ni unaprijediti njima, nego milošću Boga i Gospodina našega Isusa Krista, to u Nj jedinoga treba stavljati nadu. A po toj će nadi biti prvim i najprikladnijim

sredstvom molitve i žrtve, koje se moraju u cijeloj Družbi s tom svetom nakanom prinositi svake sedmice, svakoga mjeseca i svake godine (846).

141. Među drugim sredstvima, koja Družbu čuvaju i unapređuju i čine, da postizava svoju svrhu, pomoć dušama, treba držati za djelotvornija ona, koja oruđe združuju s Bogom i usposobljuju ga da bude pravo vođeno rukom Božjom, nego ona, koja ga usposobljuje za ljude. Takova su pak sredstva dobrota i krepost, a osobito ljubav, čista nakana u službi Božjoj, pouzdano drugovanje s Bogom u duhovnim pobožnim vježbama, prava revnost za duše na slavu Onoga, koji ih je stvorio i otkupio, smećući s uma svaki drugi probitak (847 § 1).

Svi neka se dadu na temeljite i savršene kreposti i revan duhovni život pa to drže za mnogo zamašnije od znanja ili drugih naravnih i ljudskih darova. Ono su prvo naime unutrašnje vrednote, od kojih treba

da izvanjske dobivaju snagu za svrhu, što nam je određena (847 § 2).

142. Kad se udari taj temelj, to i ona naravna sredstva, koja čine oruđe Boga i Gospodina našega prikladnim za korist bližnjih, općenito pomažu tu istu svrhu, dakako, kad se i nauče i vrše iskreno samo za službu Božju, ne da stavimo u njih svoje ufanje, već da po njima sudjelujemo s milošću Božjom prema uredbi svevišnjega promisla Božjeg (848 § 1).

Valja se dakle pomno starati za ljudska ili marom stečena sredstva, osobito za točan i temeljit nauk pa način, kako se taj razlaže narodu u propovijedima i predavanjima, kao i za način, kako se treba vladati prema ljudima i postupati s njima (848 § 2).

143. Za tu će svrhu veoma koristiti, ako se vrši ovo:

1. Kolegiji naših, koji su sjemeništa svečano zavjetovanoj Družbi i njezinim pomoćnicima, i sveučilišta neka se čuvaju u dobrom stanju i

stezi; neka ih stoga nadziru oni, koji ne mogu od toga imati nikakve materijalne koristi, to jest svečano zavjetovana Družba.

2. Neka se čuva siromaštvo, što je kao tvrđa redovima, i sasvim ukloni i sjenka lakomosti; neka se po tome ne primaju (525—527) nikakovi dohoci ni posjedi ni naplata za kakvu mu drago duhovnu stvar, i neka se dohoci kolegija ne primjenjuju u vlastitu korist.

3. Neka se častohleplje, izvor svih zala u svakom društvu, najbrižnije uklanja i prema zavjetima propisanim za profese svečanih zavjeta (538—542) neka se spriječi mogućnost izravnoga ili neizravnoga traženja ikakve časti ili dostojanstva.

4. Neka se nastoji, da se ni na kušnju ne primaju svakakva čeljad ni ljudi neprikladni za naš Red. A pronađu li se koji takovima za vrijeme kušnje, neka se otpuste. Kud i kamo manje imaju se zadržavati, koji bi bili izopačeni ili bi davali vrlo malo nade, da će se popraviti. Teže neka

se tko prima među odobrene skolastike i svršene koadjutore, a najteže među profese svečanih zavjeta.

5. Što je određeno za izbor poglavarâ, naročito generala u devetom dijelu konstitucija, to treba pomno izvršiti. Neka se mnogo vlasti dade Družbi nad generalom, generalu nad poglavarima, poglavarima nad podložnicima, kako bi svi imali svu vlast, da čine dobro, no da bi bili sasvim podložni, ako čine zlo. Pored toga valja označiti poglavarima prikladne službenike za uređivanje i izvršivanje poslova njihove službe.

6. Neka se brižno goji sve, što pomaže vezu članova među se i s njihovom glavom. Tu je najprije veza voljâ, a to je ljubav i uzajamna pažnja, koju će unapređivati često općenje i međusobna izmjena znanja, ista nauka i jednakost u svemu, koliko se da; pogotovu veza poslušnosti, kojom se pojedinci sjedinjuju sa svojim neposrednim poglavarima,

ovi među se i s provincijalima, a jedni i drugi s generalom (849).

144. Koristit će također:

1. Bude li se držala mjera u duševnim i tjelesnim poslovima i ona prava sredina u ustanovama, kako se ne bi izvrgle ni u koju skrajnost bilo strogosti bilo popustljivosti, da se tako mogu bolje vršiti.

2. Bude li se nastojalo, da se sačuva pažnja i ljubav prema Družbi u sviju, i vanjskih, naročito onih, do kojih dobroga ili lošega raspoloženja prema nama mnogo stoji, hoće li biti otvoren put za službu Božju i pomoć dušama ili ne će; i da u samoj Družbi bude neka opća ljubav, koja obuhvata u Gospodinu sve stranke, makar one bile jedne drugima protivne.

3. Budu li se naši umjereno i razborito služili povlasticama dobivenim od Apostolske Stolice, idući iskreno samo za tim, da se pomogne dušama; tako će dobrota Božja dizati ovo djelo, što ga je započela, i dobar će glas, koji izlazi iz istine do-

brih djela, povećati pobožnost ljudi, pa će ovi tražiti, i da Družba pomaže njih, i opet će oni sa svoje strane pomagati Družbu, da postigne svrhu, što ju je sebi postavila za službu i slavu veličanstva Božjega.

4. Bude li se pazilo, da se u svih očuva zdravlje.

5. Budu li se svi trudili, da drže ustanove; zato je potrebno, da ih znadu, barem one, koje se svakoga tiču (850).

145. Kako se najzad sam Gospodin naš Isus Krist dostojao povjeriti našoj Družbi najdražu dužnost, da goji, unapređuje i širi pobožnost prema božanskomu njegovu Srcu, i kako je obećao obilne milosti našima, koji budu nastojali da zadovolje tu Njegovu želju, neka svi budu uvjereni, da će, što budu revnije dizali temeljito štovanje Presvetoga Srca u sebi i drugima, biti to veći a i radosniji, nego su se nadali, i duhovni napredak svakoga od njih i plod apostolskih napora Družbe (851 § 1).

A u znak zahvalnosti i odanosti htjela je Družba, da se blagdan presvetoga Srca Isusova broji među svečanije i da se svake godine slavi sa što većim sjajem, pa da se na taj dan obnovi svuda posveta, kojom se Družba već 1. siječnja 1872. predala i posvetila sva i zauvijek Presvetomu Srcu (851 § 2).

Kazalo.

I Pravila Družbe Isusove:

II Odabrana mjesta iz Izvatka:
